

Załącznik do Uchwały nr XLVI/344/2018 Rady Gminy Strzałkowo z dnia 08.11.2018 r.

**GMINNY PROGRAM
WSPIERANIA RODZINY
W GMINIE STRZAŁKOWO
NA LATA 2018-2020**

SPIS TREŚCI

WPROWADZENIE.....	3
I. PODSTAWY PRAWNE TWORZENIA PROGRAMU	5
II. INFORMACJE OGÓLNE O GMINIE	5
III. DIAGNOZA SYTUACJI RODZINY I DZIECKA W GMINIE	8
1. DZIECKO I MŁODZIEŻ W ŚRODOWISKU SZKOLNYM I RODZINNYM.....	8
2. RODZINA I DZIECKO W ŚRODOWISKU LOKALNYM	12
3. POMOC I WSPARCIE RODZINY I DZIECKA W TRUDNEJ SYTUACJI ŻYCIOWEJ.....	20
4. INSTYTUCJE I ORGANIZACJE DZIAŁAJĄCE NA RZECZ RODZINY I DZIECKA	29
IV. CELE I ZADANIA	34
V. ODBIORCY PROGRAMU	41
VI. FINANSOWANIE PROGRAMU.....	42
VII. WDRAŻANIE, MONITOROWANIE I EWALUACJA PROGRAMU.....	42
SPIS TABEL I WYKRESÓW	44

WPROWADZENIE

Rodzina jest podstawową komórką społeczeństwa oraz naturalnym środowiskiem rozwoju i zaspokajania potrzeb swoich członków. Przede wszystkim warunkuje prawidłowy rozwój biologiczny i psychospołeczny dziecka, jest pierwszą instytucją wychowawczą, w której przebiega proces jego socjalizacji, kształtowanie osobowości oraz przygotowanie do przyszłych ról społecznych. Rodzina oddziałuje na dziecko poprzez określony i swoisty układ stosunków społecznych, na których podłożu dziecko przyswaja sobie określone wartości i wzory osobowe.

Prawidłowo funkcjonująca rodzina zaspokaja wszystkie potrzeby dziecka w sferze psychicznej i materialno-bytowej, jest źródłem poczucia własnej wartości i bezpieczeństwa. Są jednak rodziny, które niewłaściwie pełnią przypisane im role. W rodzinach tych niejednokrotnie zachodzą zjawiska patologiczne (np. alkoholizm, przemoc, rozwody lub śmierć rodziców, sieroctwo społeczne, narkomania, przestępczość, próby samobójcze, ubóstwo i bezrobocie, brak właściwej opieki rodzicielskiej i nieporadność życiowa oraz nieprzystosowanie społeczne), które czynią je dysfunkcjonalnymi, czyli takimi, które nie potrafią sprostać swoim obowiązkom, m.in. względem dzieci, oraz pomyślnie rozwiązywać swoich problemów i sytuacji kryzysowych.

Dezorganizacja rodziny powoduje, że staje się ona niewydolna wychowawczo, a tym samym wymaga stałego monitorowania i świadczenia komplementarnego wsparcia ze strony przedstawicieli różnych grup zawodowych (np. pracowników socjalnych, asystentów rodziny, pedagogów szkolnych, opiekunów placówek wsparcia dziennego, pracowników ochrony zdrowia, policji, kuratorów sądowych czy przedstawicieli innych instytucji i organizacji, które działają na rzecz rodziny i dziecka) oraz podejmowania działań w oparciu o sprecyzowany plan działania. Taką możliwość daje stworzenie lokalnego systemu wspierania rodziny, który – przy założeniu, że naturalnym i koniecznym środowiskiem wychowania dziecka jest rodzina – powinien być nastawiony na pomoc w rozwiązywaniu życiowych jej problemów oraz przywróceniu prawidłowego funkcjonowania, a gdy już nastąpi rozkład więzi rodzinnych i zaistnieją okoliczności zmuszające do rozłączenia rodziny i umieszczenia dziecka w pieczy zastępczej, na motywowanie rodziców do zmiany oraz stworzenie warunków do powrotu dziecka do rodziny.

Istotne znaczenie dla stworzenia systemu wspierania rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych ma przygotowanie programowych podstaw jego funkcjonowania. Na szczeblu gminnym taką rolę pełnią programy wspierania rodziny, w ramach których planowane są zadania służące wzmocnieniu bądź przywróceniu zdolności rodzin do wypełniania przypisanym im funkcji głównie poprzez wczesną profilaktykę i interwencję.

Niniejszy program został przygotowany w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Strzałkowie. Moderatorem prac nad dokumentem było Centrum Wspierania Służb Społecznych w Częstochowie.

Program składa się z kilku części. W pierwszej zostały przedstawione podstawy prawne jego tworzenia.

Druga i trzecia część programu obejmują informacje ogólne na temat gminy oraz diagnozę sytuacji rodziny i dziecka w gminie, która została przygotowana w oparciu o dane pozyskane od podmiotów działających w gminie bądź obejmujących zasięgiem działania jej mieszkańców, analizę ankiet skierowanych do przedstawicieli funkcjonujących w gminie placówek oświatowych oraz mieszkańców gminy, w tym reprezentantów samorządu lokalnego, a także identyfikację instytucji i organizacji pozarządowych działających na rzecz rodziny i dziecka w gminie.

Czwarta część programu, obejmująca przygotowany w formie zestawień tabelarycznych harmonogram, wyznacza cele i niezbędne do podjęcia zadania, wskazując m.in. realizatorów poszczególnych zapisów oraz czas ich wdrożenia.

Piąta i szósta część programu zawierają informacje na temat sposobu finansowania dokumentu oraz prowadzenia jego monitoringu i ewaluacji przy wykorzystaniu przygotowanego w części czwartej dokumentu zestawu wskaźników monitoringowych.

I. PODSTAWY PRAWNE TWORZENIA PROGRAMU

Obowiązek opracowania Gminnego Programu Wspierania Rodziny Gminy Strzałkowo na lata 2018-2020 wynika z art. 176 pkt. 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, który w ramach zadań własnych gminy przewiduje „opracowanie i realizację 3-letnich gminnych programów wspierania rodziny”.

Program pozostaje w zgodności ze Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Strzałkowo na lata 2018-2022 i umożliwia aplikowanie o dodatkowe środki finansowe w oparciu o konkursy ogłaszane przez Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej w ramach programów resortowych, w tym resortowego programu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej.

II. INFORMACJE OGÓLNE O GMINIE

Gmina Strzałkowo jest gminą wiejską, położoną w centralnej części województwa wielkopolskiego, w powiecie słupeckim. Graniczy z gminami Witkowo (w powiecie gnieźnieńskim) i Powidz (w powiecie słupeckim), z miastem i gminą Słupca oraz z gminami Kołaczkowo i Września (obie w powiecie wrzesińskim).

Gmina zajmuje powierzchnię 142,39 km², co stanowi 16,99% powierzchni powiatu, a w jej skład wchodzi 17 sołectw: Babin, Babin-Olędry, Brudzewo, Chwałkowice, Graboszewo, Janowo, Janowo-Olędry, Katarzynowo, Kornaty, Krępkowo, Młodziejewice, Ostrowo Kościelne, Paruszewo, Skarboszewo, Strzałkowo, Szemborowo i Wólka.

Gmina leży na Równinie Wrzesińskiej; przez jej obszar przepływa niewielka rzeka Struga oraz kilka mniejszych cieków wodnych. Krajobraz gminy jest równinny o charakterze rolniczym. Lasy zajmują niewielką powierzchnię w środkowej i północno-wschodniej części gminy. Ważnym elementem zieleni urządzonej są parki dworskie oraz ogrody przydomowe. Prawną ochroną objęty jest Obszar Powidzko-Bieniszewskiego Chronionego Krajobrazu znajdujący się w północnej części gminy.

Gminę charakteryzuje korzystny układ komunikacyjny; przez jej teren przebiega droga krajowa nr 92 z Konina do Poznania i droga wojewódzka nr 260 z Gniezna do miejscowości Wólka oraz magistrala kolejowa Poznań – Kutno – Warszawa ze stacją kolejową w Strzałkowie.

Przez południową część gminy przebiega autostrada A2. Rozwiniętą sieć dróg uzupełniają drogi powiatowe i gminne. Strzałkowo położone jest w odległości 5 km od Słupcy, ok. 20 km od Wrześni i ok. 70 km od stolicy województwa Poznania.

Na koniec 2017 roku gmina liczyła 10.173 mieszkańców, w tym 5.058 kobiet. W ostatnich latach widoczny jest spadek liczby ludności w wieku przedprodukcyjnym (z 2.053 w 2015 r. do 2.027 w 2017 r.) i produkcyjnym (z 6.624 w 2015 r. do 6.555 w 2017 r.), stale zwiększa się natomiast liczba osób starszych (z 1.523 w 2015 r. do 1.591 w 2017 r.). Zmiany te powodują postępujący proces starzenia się społeczności lokalnej.

Gmina Strzałkowo jest gminą o charakterze rolniczym, w której dominują użytki rolne (82,8%), w tym grunty orne (75,7%). Z uwagi na bliskość dużych miast w gminie występują korzystne warunki do rozwoju funkcji usługowo-mieszkaniowej jako uzupełniającej dla gospodarki rolnej. Gmina posiada także znaczne walory architektoniczne i rekreacyjne, do których zalicza się m.in. zabytkowe kościoły w Ostrowie Kościelnym, Graboszewie i Brudzewie, dwór w Radłowie, pałac w Młodziejewicach, kaplicę i pałac w Unii, dwór w Wólce oraz ciekawie zaprojektowane szlaki rowerowe.

Według danych Głównego Urzędu Statystycznego gminę charakteryzuje wyższy niż w powiecie słupeckim i województwie wielkopolskim poziom bezrobocia. W 2016 roku bezrobocie rejestrowane na jej terenie wynosiło 7,4% (9% wśród kobiet i 6% wśród mężczyzn). Na 1.000 mieszkańców pracowały 132 osoby (52,2% stanowili mężczyźni, a 47,8% kobiety). Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w gminie wynosiło 3.317 zł, co odpowiadało 77,3% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto w Polsce. Spośród aktywnych zawodowo mieszkańców gminy 40,4% pracowało w sektorze rolniczym, 22,8% w przemyśle i budownictwie, 10,7% w sektorze usługowym a 1,4% w sektorze finansowym.

Na koniec 2016 roku działalność gospodarczą w gminie prowadziło 859 podmiotów, w tym 29 publicznych. W 2017 roku działalność była prowadzona przede wszystkim w takich sekcjach, jak: budownictwo (201 podmiotów), handel hurtowy i detaliczny oraz usługi w zakresie napraw (178), a także przetwórstwo przemysłowe (70).

Zasoby mieszkaniowe w gminie utrzymują się na zbliżonym poziomie. Z informacji Urzędu Gminy wynika, że w 2017 roku, w gminie znajdowało się 171 mieszkań komunalnych, spośród których wydzielono 13 lokali socjalnych. Według danych Głównego Urzędu Statystycznego, na koniec 2017 roku większość mieszkań w gminie była wyposażona

w instalacje techniczno-sanitarne w postaci wodociągu, łazienki i centralnego ogrzewania – 98,8% mieszkań przyłączonych było do wodociągu, 95,4% wyposażonych było w ustęp spłukiwany, 90,5% posiadało łazienkę, 74,8% miało dostęp do centralnego ogrzewania, a 2,7% z gazu sieciowego.

Gmina posiada bazę oświatową, na którą składają się: 2 Zespoły Szkolno-Przedszkolne, Niepubliczne Przedszkole z oddziałami integracyjnymi im. Braci Grimm w Strzałkowie oraz Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego w Strzałkowie. W strukturach Zespołu Szkolno-Przedszkolnego w Strzałkowie funkcjonują: Szkoła Podstawowa im. Powstańców Wielkopolskich i Przedszkole „Kubuś Puchatek” w Strzałkowie, natomiast w ramach Zespołu Szkolno-Przedszkolnego w Wólce działają: Publiczna Szkoła Podstawowa im. H. Sienkiewicza w Wólce, Przedszkole Gminne w Wólce i Punkt Przedszkolny w Młodziejewicach. Na terenie gminy znajduje się także niepubliczny żłobek.

Młodzież z gminy kontynuuje naukę także w szkołach ponadpodstawowych poza gminą, głównie we Wrześni, w Słupcy i w Witkowie, gdzie znajdują się szkoły zawodowe, technika i licea.

Działalność kulturalna w gminie ogniskuje się wokół Gminnego Ośrodka Kultury w Strzałkowie i Biblioteki Publicznej Gminy Strzałkowo. W strukturach organizacyjnych GOK-u działają „Strzałkowski Uniwersytet Trzeciego Wieku”, „Orkiestra Dęta Gminy Strzałkowo” oraz „Kino za Rogiem”. Aktywność sportową i rekreacyjną w gminie umożliwia m.in. hala widowiskowo-sportowa z boiskiem, stadion gminny, a także boiska sportowe „Orlik”, korty do tenisa, siłownia zewnętrzna, skatepark i place zabaw dla dzieci.

Podstawową opiekę zdrowotną nad mieszkańcami gminy sprawuje Przychodnia „Stepamed” – Lekarska Spółka Partnerska. W gminie znajdują się także dwa centra rehabilitacji medycznej, prywatne gabinety lekarskie, pielęgniarskie i apteki.

Specjalistyczne świadczenia zdrowotne, świadczenia zdrowotne w warunkach zamkniętych oraz nocną i świąteczną opiekę lekarską i pielęgniarską dla mieszkańców gminy realizują placówki znajdujące się w Słupcy: Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej, Specjalistyczna Poradnia Psychiatryczna i Odwykowa, Centrum Medyczne „Amika”, Przychodnia Specjalistyczna „Eskulap” – opieka paliatywna.

Główną instytucją realizującą zadania pomocy społecznej w gminie jest Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Strzałkowie, a nad bezpieczeństwem publicznym jej mieszkańców czuwa Komenda Powiatowa Policji w Słupcy oraz działający w jej strukturach Komisariat Policji w Strzałkowie. Sektor pozarządowy funkcjonujący w gminie obejmuje kilkadziesiąt organizacji, w tym działające m.in. na rzecz rozwoju lokalnego, wsparcia osób starszych i niepełnosprawnych oraz kluby sportowe.

III. DIAGNOZA SYTUACJI RODZINY I DZIECKA W GMINIE

1. DZIECKO I MŁODZIEŻ W ŚRODOWISKU SZKOLNYM I RODZINNYM

Diagnoza sytuacji dziecka i młodzieży w środowisku szkolnym i rodzinnym została dokonana na podstawie badania ankietowego przeprowadzonego w działających w gminie placówkach oświatowych. Badania te umożliwiły identyfikację występujących problemów i przyczyn negatywnych zachowań, pozyskanie informacji na temat posiadanych przez placówki zasobów, oferty zajęć dodatkowych, podejmowanych działań profilaktycznych i wychowawczych, form współpracy z rodzicami oraz z innymi instytucjami i organizacjami, a także określenie potrzeb dzieci i młodzieży oraz możliwości ich zaspokojenia.

Do analizy przedłożono 2 ankiety z następujących placówek: Zespół Szkolno-Przedszkolny w Strzałkowie (ul. Aleja Prymasa Wyszyńskiego 10, 62-420 Strzałkowo) i Zespół Szkolno-Przedszkolny w Wólce (Wólka 1, 62-420 Strzałkowo).

Posiadane zasoby oraz oferta zajęć dodatkowych

Obie ankietowane placówki dają możliwość skorzystania z pomocy pedagoga, pielęgniarki, logopedy i doradcy zawodowego, prowadzą dożywianie, posiadają sprzęt audiowizualny, zapewniają dostęp do biblioteki, świetlicy, stołówki, sali gimnastycznej i boiska szkolnego oraz pracowni komputerowej z łączem internetowym. W Zespole Szkolno-Przedszkolnym w Strzałkowie uczniowie mają dodatkowo dostęp do psychologa i klas integracyjnych.

Dane szczegółowe na temat zasobów poszczególnych placówek przedstawia poniższa tabela.

Tabela 1. Zasoby ankietowanych placówek oświatowych

zasoby placówek	ZSP w Strzałkowie	ZSP w Wólce	ogółem
dostęp do pedagoga			2
dostęp do pielęgniarki			2
dostęp do logopedy			2
dostęp do psychologa			1
dostęp do doradcy zawodowego			2
prowadzenie dożywiania			2
sprzęt audiowizualny			2
biblioteka szkolna			2
świetlica szkolna			2
stołówka			2
sala gimnastyczna			2
boisko szkolne			2
pracownia komputerowa z Internetem			2
klasy integracyjne			1

Źródło danych: Badania ankietowe przeprowadzone w placówkach oświatowych w gminie.

Placówki proponują uczniom również zajęcia dodatkowe, w tym zajęcia kierowane do osób ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi. Najczęściej są to różnorodne przedmiotowe koła zainteresowań, zajęcia rozwijające uzdolnienia, sportowe, artystyczne, a także zajęcia rewalidacyjne, korekcyjno-kompensacyjne, logopedyczne, dydaktyczno-wyrównawcze i rozwijające kompetencje społeczno-emocjonalne. W Zespole Szkolno-Przedszkolnym w Strzałkowie prowadzona jest również doraźna pomoc w nadrabianiu zaległości w ramach szkolnego ośrodka nauczania wspomagającego.

Problemy dzieci, młodzieży i ich rodzin oraz przyczyny negatywnych zachowań

W opinii przedstawicieli ankietowanych placówek, dzieci i młodzież oraz ich rodziny najczęściej zmagają się z problemami, u podstaw których leżą ogólne problemy rodziny związane z brakiem pracy, ubóstwem, uzależnieniami i samotnym rodzicielstwem, a także

prowadzące do niewydolności opiekuńczo-wychowawczej nieodpowiednie umiejętności wychowawcze rodziców.

Efektom ujawnionych problemów jest występująca u uczniów agresja werbalna, brak właściwego stosunku i motywacji do nauki, problemy natury emocjonalnej oraz nieprzestrzeganie przyjętych norm i zasad postępowania.

Wśród najczęstszych przyczyn negatywnych zachowań wśród dzieci i młodzieży badani wskazywali niski poziom kompetencji wychowawczych rodziców, brak pozytywnych wzorców, a także niekontrolowany dostęp do mediów społecznościowych.

Podejmowane działania profilaktyczne i wychowawcze

W ankietowanych placówkach podejmowane są różnorodne działania profilaktyczne i wychowawcze. Przybierają one formę realizowanych programów profilaktycznych i wychowawczych; odbywają się pogadanki, wykłady i spotkania. W szkołach organizowane są również konkursy i przedstawienia o charakterze profilaktycznym oraz warsztaty profilaktyczne prowadzone przez socjoterapeutkę. Placówki oświatowe w gminie deklarują także prowadzenie działań w zakresie promocji zdrowia i zdrowego stylu życia, kształtowania hierarchii systemu wartości, prawidłowych relacji rówieśniczych i postaw prospołecznych, ograniczania zachowań ryzykownych, w tym uzależnień.

Współpraca z rodzicami oraz z innymi instytucjami i organizacjami

Szkoły podejmują współpracę z rodzicami uczniów, poczynając od współtworzenia programu wychowawczo-profilaktycznego i uczestniczenia w diagnozowaniu pracy szkoły poprzez zebrania ogólne i spotkania indywidualne, także z udziałem specjalistów, warsztaty i konsultacje, po udostępnianie broszur i ulotek edukacyjnych i profilaktycznych. Ponadto rodzice angażowani są do współorganizowania i zachęceni do udziału w uroczystościach szkolnych, zabawach, imprezach kulturalnych i sportowych. Placówki pomagają również rodzicom w uzyskaniu fachowego wsparcia, wskazują instytucje pomocowe, jak poradnie specjalistyczne i placówki pomocy społecznej.

Placówki oświatowe współpracują także z innymi instytucjami i organizacjami wspierającymi dzieci, młodzież i ich rodziny. Zazwyczaj są to: Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna i Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Słupcy, Posterunek Policji

w Strzałkowie, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Strzałkowie, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Strzałkowie oraz kuratorzy w Sądzie Rejonowym w Słupcy. Szkoły współpracują również z placówkami kulturalnymi w gminie, placówkami ochrony zdrowia i działającymi w gminie organizacjami pozarządowymi.

Spośród ww. podmiotów, ważną rolę pełni Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Słupcy świadcząca specjalistyczną pomoc psychologiczno-pedagogiczną i logopedyczną dzieciom i młodzieży oraz rodzicom i nauczycielom w rozwiązywaniu problemów wychowawczych i edukacyjnych.

W roku szkolnym 2016/2017 pomocą specjalistów z Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej objęto 75 dzieci z gminy, w tym 8 z przedszkola, 42 ze szkół podstawowych, 20 z gimnazjum i 5 ze szkoły ponadgimnazjalnej. Wśród form pomocy udzielonych dzieciom, młodzieży, rodzicom i nauczycielom znalazły się: diagnozy psychologiczne (50), pedagogiczne (47) i logopedyczne (4), terapie logopedyczne (8) i psychologiczne (5), a także porady/konsultacje (w sprawie 4 dzieci). W Poradni prowadzono także grupy wsparcia, sieci współpracy i samokształcenia.

W analizowanym roku szkolnym Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Słupcy wobec uczniów z gminy Strzałkowo wydawała orzeczenia (o potrzebie nauczania indywidualnego – 2, o potrzebie kształcenia specjalnego z uwagi na niepełnosprawność intelektualną – 6, o potrzebie kształcenia specjalnego z uwagi na zagrożenie niedostosowaniem społecznym – 2) i opinie (do Ochotniczego Hufca Pracy – 1, o pomocy psychologiczno-pedagogicznej – 32, o dostosowaniu wymagań edukacyjnych do indywidualnych potrzeb ucznia – 6, o odroczeniu spełniania obowiązku szkolnego – 2, o wczesnym wspomaganie rozwoju dziecka – 1, o specyficznych trudnościach w uczeniu się – 1, informacje o wynikach diagnozy – 3).

Przyczyną udzielanej pomocy były zgłaszane przez rodziców lub szkołę: trudności w nauce, słaba koncentracja, niska samoocena, zaburzenia zachowania, wada wymowy, dysgrafia, dysortografia, zaburzenia emocjonalno-społeczne, problemy wychowawcze, zaburzenia lękowe, ocena poziomu rozwoju dziecka, określenie dojrzałości szkolnej, niepełnosprawność intelektualna, niepełnosprawność ruchowa.

W roku szkolnym 2017/2018 Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Słupcy organizowała także spotkania w ramach sieci współpracy i samokształcenia, grup wsparcia dla

pedagogów i psychologów oraz wykłady i warsztaty doskonalące umiejętności uczenia i nauczania, w których brali udział pedagodzy z placówek oświatowych w Strzałkowie.

Potrzeby dzieci i młodzieży oraz możliwości ich zaspokojenia

Przedstawiciele ankietowanych placówek uznali, że do najważniejszych potrzeb dzieci i młodzieży w gminie należy zapewnienie im poczucia bezpieczeństwa – fizycznego i psychicznego, zaspokojenie potrzeby akceptacji i poczucia własnej wartości. Ankietowani zwrócili także uwagę na konieczność zapewniania dzieciom i młodzieży możliwości rozwoju, zaspokojenia potrzeby przynależności i wyładowania agresji (np. poprzez sport).

Ankietowani podkreślili, że w ramach posiadanych zasobów i środków szkoły już podejmują i realizują działania przyczyniające się do zaspokojenia potrzeb dzieci i młodzieży, m.in. poprzez dodatkowe zajęcia rozwijające zainteresowania i wyrównujące deficyty, propagowanie zajęć sportowych i umożliwianie udziału w programach profilaktycznych. Równocześnie widzieli możliwość rozwijania tej oferty, m.in. poprzez współpracę z instytucjami i organizacjami wspierającymi dzieci i młodzież oraz większe zaangażowanie rodziców w organizowanie zajęć odpowiadających na potrzeby uczniów. W ocenie pedagogów korzystne byłoby również zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i prawnej.

2. RODZINA I DZIECKO W ŚRODOWISKU LOKALNYM

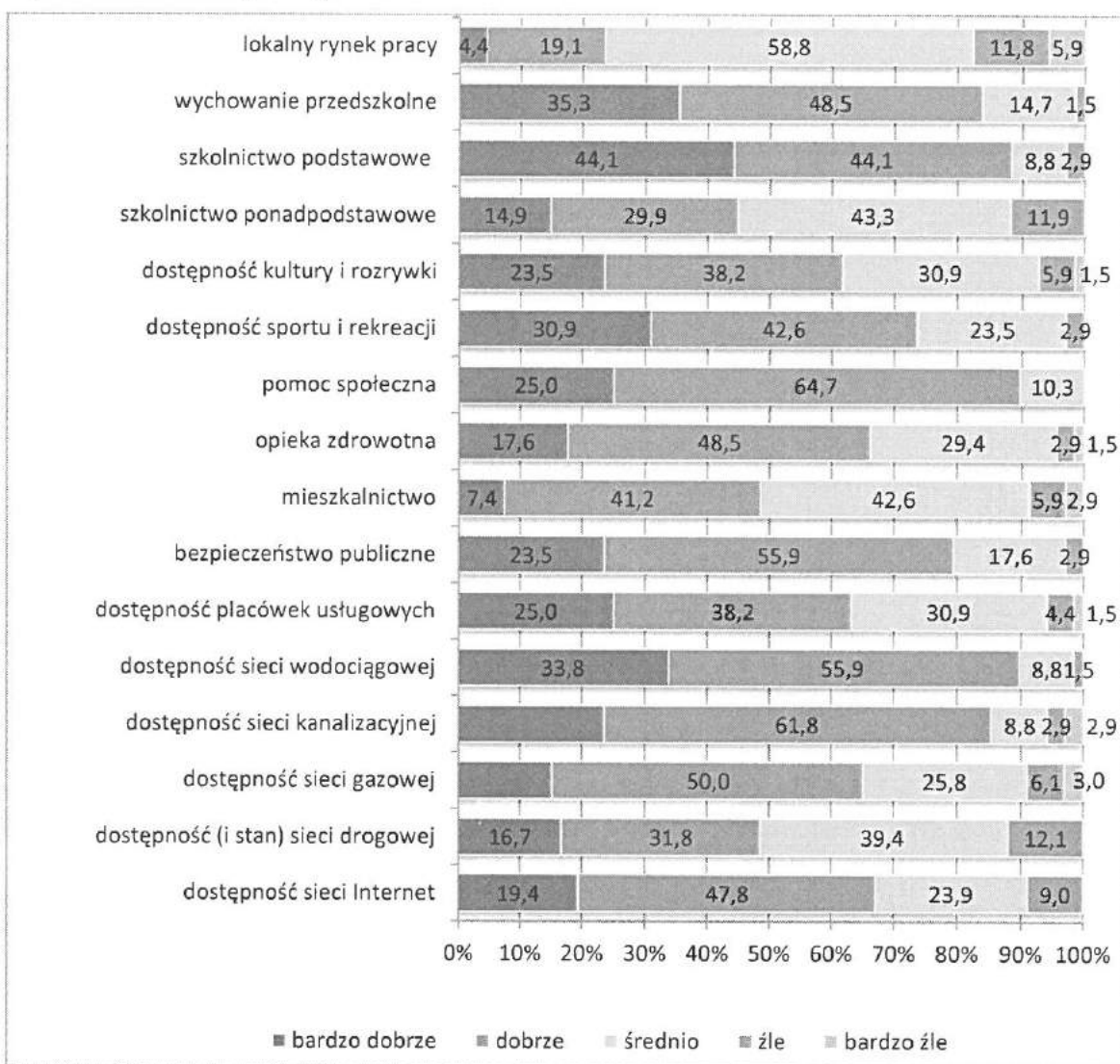
W ramach diagnozy sytuacji rodziny i dziecka w gminie przeprowadzono również badania ankietowe wśród mieszkańców gminy, w tym reprezentantów samorządu lokalnego, przedstawicieli jednostek organizacyjnych gminy, m.in. placówek oświatowych, kulturalnych, sportowych i pomocy społecznej, a także przedstawicieli jednostek służby zdrowia, policji i organizacji pozarządowych.

Badania te posłużyły m.in. ocenie warunków życia w gminie, identyfikacji występujących na jej terenie problemów społecznych, wskazaniu grup zagrożonych wykluczeniem społecznym oraz poznaniu istotnych z punktu widzenia niniejszego Programu opinii na temat przyczyn bezradności opiekuńczo-wychowawczej oraz w prowadzeniu gospodarstwa domowego, negatywnych zjawisk społecznych wśród dzieci i młodzieży, ich

przyczyn, a także propozycji działań, jakie należałoby podjąć w celu zmniejszenia natężenia tych problemów oraz zminimalizowania ich skutków.

Do analizy przedłożono w sumie 68 wypełnione anonimowo ankiety. Odpowiedzi na pytanie o warunki życia w gminie przedstawia poniższy wykres.

Wykres 1. Warunki życia w gminie

Źródło danych: Badania ankietowe przeprowadzone w środowisku lokalnym.

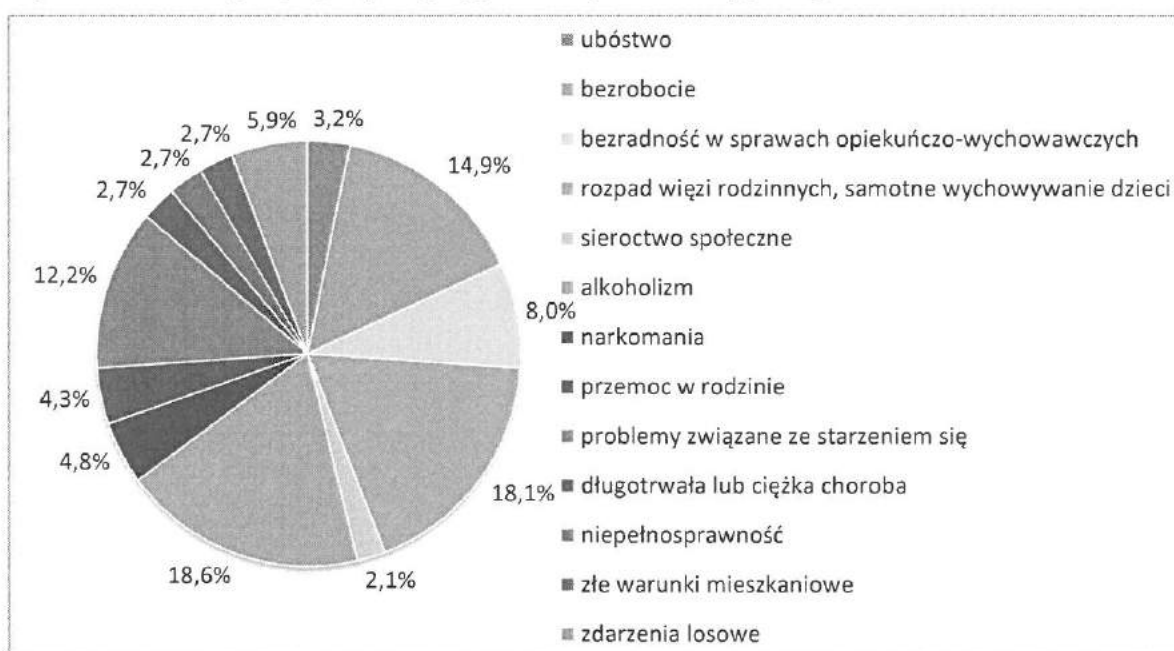
Analizując warunki życia w gminie, przedstawiciele środowiska lokalnego najwyżej ocenili dostęp do sieci wodociągowej i pomoc społeczną (łącznie po 89,7% ocen dobrych i bardzo dobrych), dostępność szkolnictwa podstawowego (w sumie 88,2% ocen bardzo dobrych i dobrych), sieci kanalizacyjnej (łącznie 85,3% ocen dobrych i bardzo dobrych),

wychowania przedszkolnego (w sumie 83,8% ocen dobrych i bardzo dobrych) oraz stan bezpieczeństwa publicznego (łącznie 79,4% ocen dobrych i bardzo dobrych).

Najniżej ankietowani ocenili lokalny rynek pracy (w sumie 17,7% ocen złych i bardzo złych).

Kolejny wykres przedstawia odpowiedzi badanych na pytanie o problemy, które najczęściej dotyczą mieszkańców gminy.

Wykres 2. Problemy najczęściej dotykające rodziny zamieszkujące w gminie

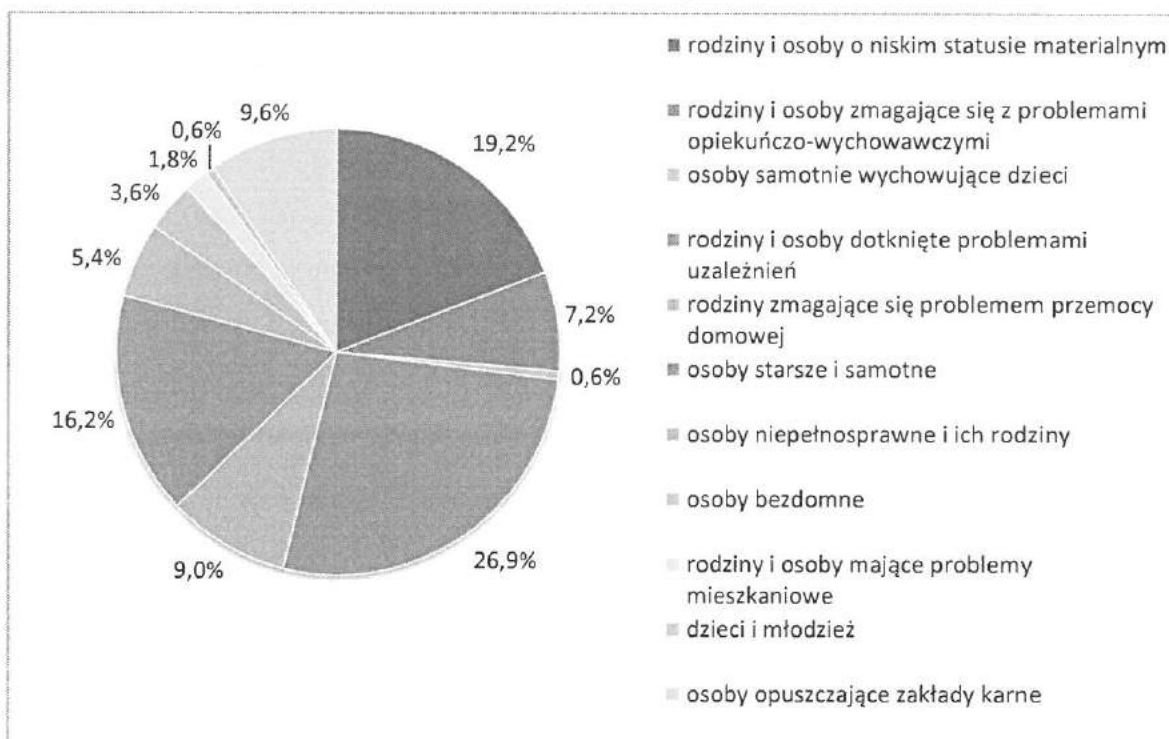

Źródło danych: Badania ankietowe przeprowadzone w środowisku lokalnym.

Za problemy społeczne, które mają negatywny wpływ na mieszkańców gminy, respondenci uznali alkoholizm (18,6%) oraz rozpad więzi rodzinnych i samotne wychowywanie dzieci (18,1%). Do ważnych problemów badani zaliczyli także bezrobocie (14,9%), problemy związane ze starzeniem się (12,2%) oraz bezzadność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i w prowadzeniu gospodarstwa domowego, zaniedbanie dzieci (8%).

Odpowiadając na następane pytanie, ankietowali identyfikowali grupy zagrożone wykluczeniem społecznym w gminie. Uzyskane odpowiedzi przedstawia poniższy wykres.

Wykres 3. Grupy zagrożone wykluczeniem społecznym w gminie

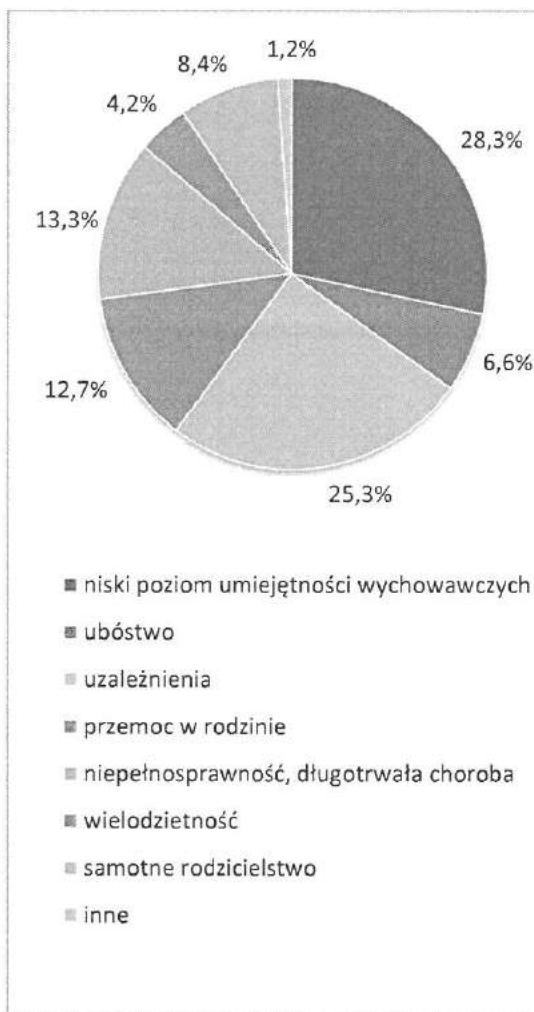

Źródło danych: Badania ankietowe przeprowadzone w środowisku lokalnym.

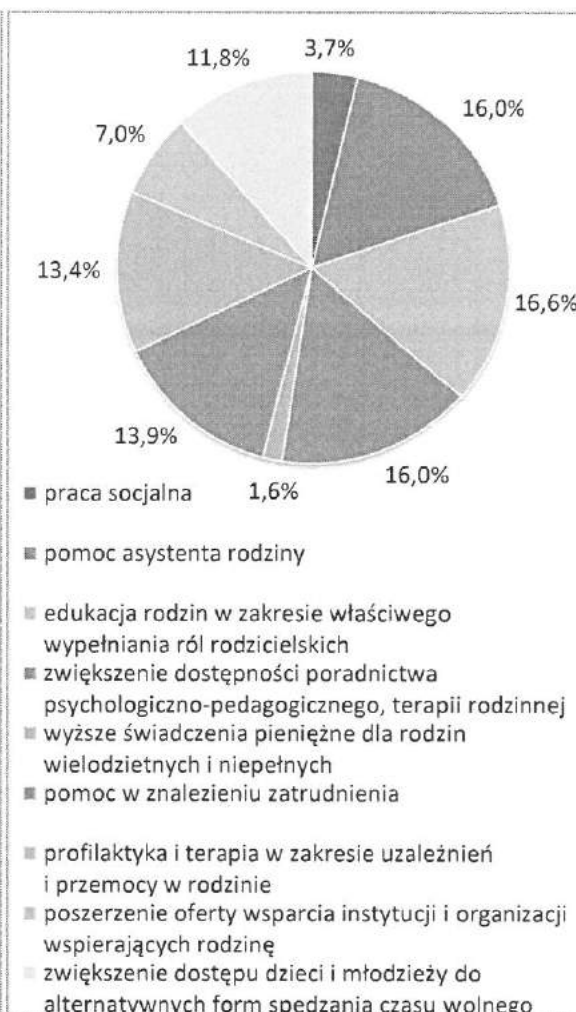
Najwięcej badanych stwierdziło, że najbardziej zagrożone wykluczeniem społecznym są rodziny i osoby dotknięte problemami uzależnień (26,9%), rodziny i osoby o niskim statusie materialnym (19,2%) oraz osoby starsze i samotne (16,2%).

Na poniższych wykresach przedstawiono odpowiedzi respondentów na temat przyczyn bezradności opiekuńczo-wychowawczej oraz w prowadzeniu gospodarstwa domowego oraz wskazane przez nich działania, które przyniosłyby największą skuteczność w zapobieganiu i rozwiązywaniu tego problemu.

Wykres 4. Przyczyny bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych oraz w prowadzeniu gospodarstwa domowego w gminie

Wykres 5. Jakie działania poprawiłyby sytuację rodzin niewydolnych wychowawczo w gminie?

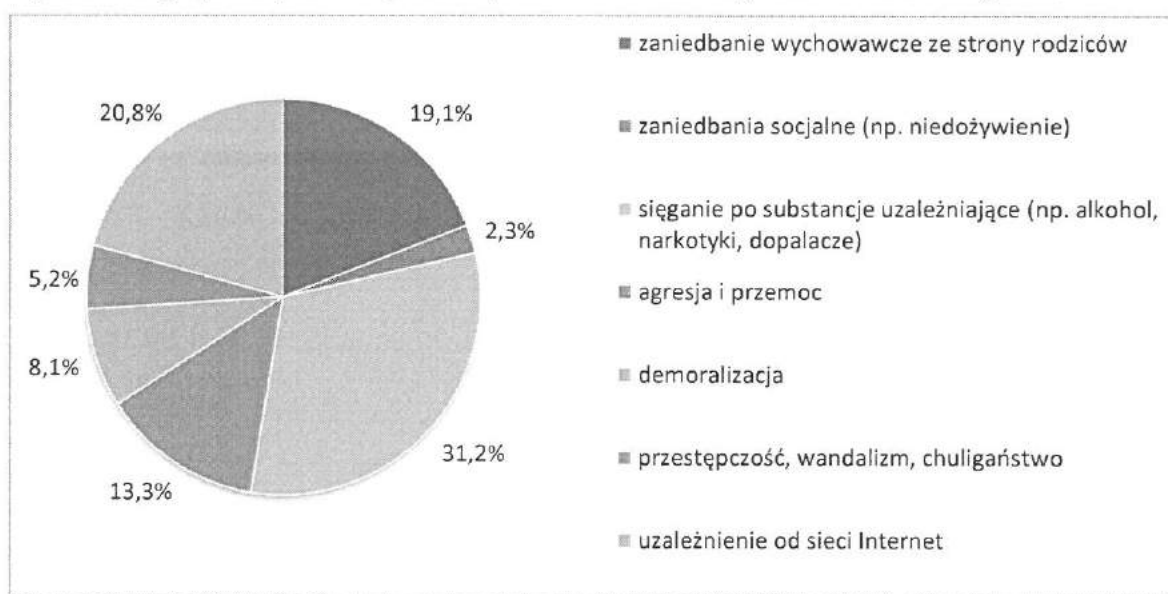
Źródło danych: Badania ankietowe przeprowadzone w środowisku lokalnym.

W opinii badanych głównymi przyczynami bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych oraz w prowadzeniu gospodarstwa domowego w gminie są niski poziom umiejętności wychowawczych (28,3%) i uzależnienia (25,3%).

Wśród działań, których podjęcie mogłoby poprawić sytuację rodzin niewydolnych wychowawczo, ankietowani najczęściej wskazywali edukowanie rodzin w zakresie właściwego wypełniania ról rodzicielskich (16,6%), świadczenie wsparcia przez asystenta rodziny, zwiększenie dostępności poradnictwa psychologiczno-pedagogicznego i terapii rodzinnej (po 16%), udzielenie pomocy w znalezieniu zatrudnienia (13,9%) oraz prowadzenie profilaktyki i terapii w zakresie uzależnień i przemocy w rodzinie (13,4%).

Następne wykresy prezentują opinie respondentów na temat negatywnych zjawisk społecznych, na które narażone są dzieci i młodzież w gminie, problemów występujących w rodzinie i w środowisku lokalnym, które są ich najczęstszymi przyczynami, oraz działań, które mogłyby być odpowiedzią na problemy, z którymi zmagają się dzieci i młodzież.

Wykres 6. Negatywne zjawiska społeczne, na które narażone są dzieci i młodzież w gminie

Źródło danych: Badania ankietowe przeprowadzone w środowisku lokalnym.

Według ankietowanych, do negatywnych zjawisk społecznych, na które najbardziej narażone są dzieci i młodzież z gminy, należą: sięganie po substancje uzależniające, np. alkohol, narkotyki i dopalacze (31,2%), uzależnienie od sieci Internet (20,8%), zaniechania wychowawcze ze strony rodziców (19,1%) oraz agresja i przemoc (13,3%).

Wykres 7. Problemy występujące w rodzinie, które są najczęstszymi przyczynami negatywnych zjawisk społecznych wśród dzieci i młodzieży z gminy

Wykres 8. Problemy występujące w środowisku lokalnym, które są najczęstszymi przyczynami negatywnych zjawisk społecznych wśród dzieci i młodzieży z gminy

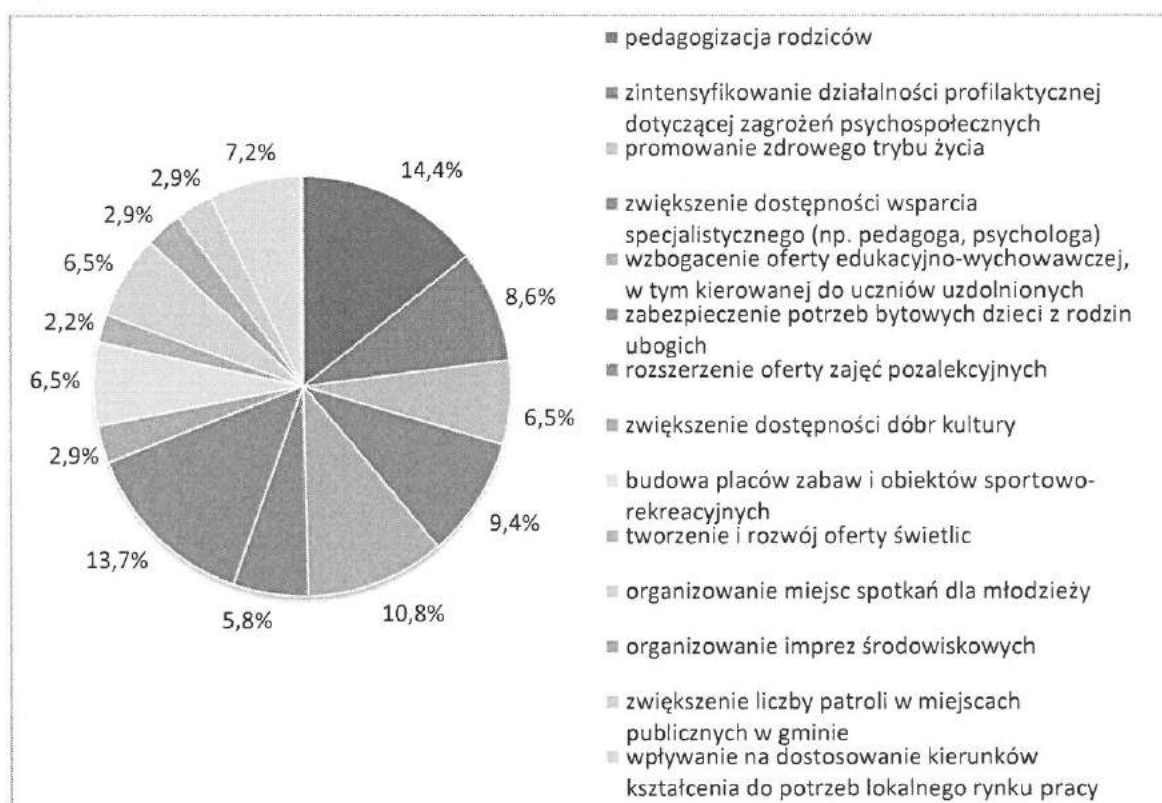

Źródło danych: Badania ankietowe przeprowadzone w środowisku lokalnym.

Identyfikując problemy występujące w rodzinie, które są najczęstszymi przyczynami negatywnych zjawisk społecznych wśród dzieci i młodzieży z gminy, ankietowani wskazali na brak pozytywnych wzorców i autorytetów (26,6%), alkoholizm rodziców (26%), niski poziom umiejętności wychowawczych (14,1%), przemoc w rodzinie (13,6%) oraz rozpad rodziny (13%).

Szukając z kolei przyczyn negatywnych zjawisk społecznych wśród dzieci i młodzieży w problemach występujących w środowisku lokalnym, badani szczególną uwagę zwrócili na brak miejsc spotkań, np. klubów młodzieżowych (24,3%), brak perspektyw po zakończeniu edukacji (21,4%) oraz ograniczony dostęp do wsparcia specjalistycznego (np. pedagoga, psychologa; 19,3%).

Wykres 9. Działania mogące być odpowiedzią na problemy, z którymi zmagają się dzieci i młodzież w gminie

Źródło danych: Badania ankietowe przeprowadzone w środowisku lokalnym.

Wskazując działania, jakie mogłyby być odpowiedzią na problemy, z którymi zmagają się dzieci i młodzież w gminie, ankietowani podkreślili przede wszystkim potrzebę prowadzenia pedagogizacji rodziców (14,4%), rozszerzenia oferty zajęć pozalekcyjnych (13,7%), wzbogacenia oferty edukacyjno-wychowawczej, w tym kierowanej do uczniów uzdolnionych (10,8%), zwiększenia dostępności wsparcia specjalistycznego (np. pedagoga, psychologa; 9,4%), zintensyfikowania działalności profilaktycznej dotyczącej zagrożeń psychospołecznych (8,6%) oraz wpływania na dostosowanie kierunków kształcenia do potrzeb lokalnego rynku pracy (7,2%).

3. POMOC I WSPARCIE RODZINY I DZIECKA W TRUDNEJ SYTUACJI ŻYCIOWEJ

Główną instytucją, która świadczy w gminie pomoc i wsparcie rodzinom i dzieciom znajdującym się w trudnej sytuacji życiowej jest Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Strzałkowie. Prowadząc działalność w tym zakresie realizuje on zadania wynikające m.in. z takich aktów prawnych, jak: ustawa o pomocy społecznej, ustawa o świadczeniach rodzinnych, ustawa o pomocy osobom uprawnionym do alimentów, ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, ustawa o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, ustawa o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych, ustawa o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów, ustawa o Karcie Dużej Rodziny oraz ustawa o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci.

W latach 2015-2017 liczba rodzin, z którymi przeprowadzono wywiad środowiskowy zmniejszała się z roku na rok (z 316 w 2015 r. do 265 w 2017 r.), podobnie jak liczba osób przebywających w tych rodzinach (z 899 w 2015 r. do 654 w 2017 r.).

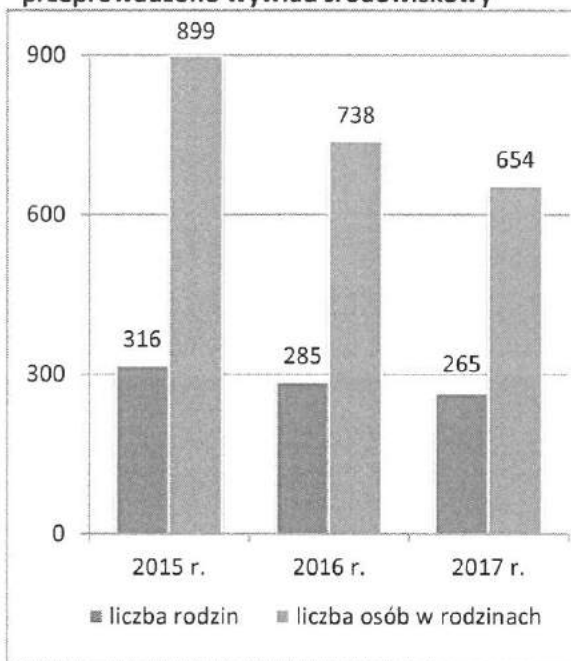
W latach 2015-2017 liczba rodzin, którym przyznano świadczenie, systematycznie zmniejszała się (z 307 w 2015 r. do 264 w 2017 r.), podobnie jak liczba osób przebywających w tych rodzinach (z 880 w 2015 r. do 664 w 2017 r.). Stale spadała również liczba rodzin, którym przyznano świadczenie pieniężne (z 285 w 2015 r. do 244 w 2017 r.), oraz liczba osób przebywających w tych rodzinach (z 827 w 2015 r. do 613 w 2017 r.). W analizowanym okresie systematycznie zmniejszała się także liczba rodzin i osób w rodzinach, którym przyznano świadczenie niepieniężne (z odpowiednio 113 i 444 w 2015 r. do 79 i 282 w 2017 r.).

W gronie osób korzystających z pomocy społecznej w gminie, zdecydowanie największą grupę stanowiły osoby w wieku produkcyjnym (247 w 2015 r., 214 w 2016 r., 196 w 2017 r.). Ich udział w ogóle odbiorców pomocy społecznej, którym przyznano świadczenie, wynosił: 52,8% w 2015 roku, 52,6% w 2014 roku i 54,3% w 2017 roku.

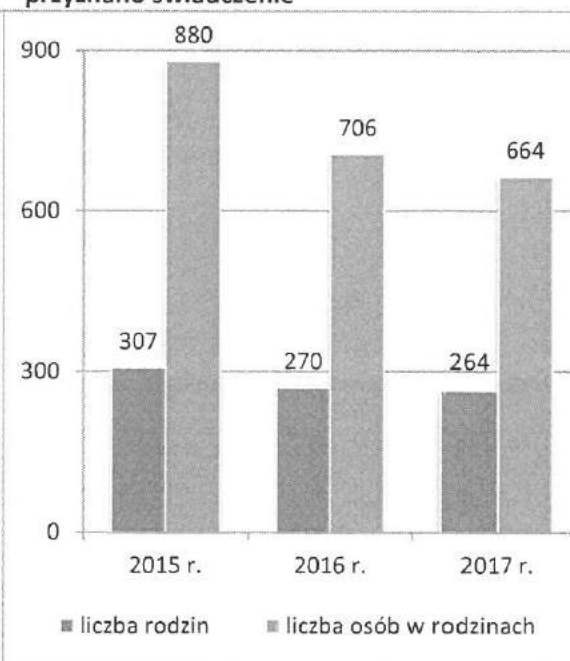
Najwięcej odbiorców wsparcia udzielanego przez GOPS długotrwale korzystało z pomocy społecznej (257 w 2015 r., 231 w 2016 r., 178 w 2017 r.). Ich odsetek w gronie beneficjentów Ośrodka, którym przyznano świadczenie w 2017 roku był niższy niż w latach 2015-2016 (54,9% w 2015 r., 56,8% w 2016 r., 49,3% w 2017 r.).

Poniższe wykresy przedstawiają dane szczegółowe na temat korzystających z pomocy społecznej w gminie.

Wykres 10. Rodziny i osoby w rodzinach w gminie, z którymi w latach 2015-2017 przeprowadzono wywiad środowiskowy

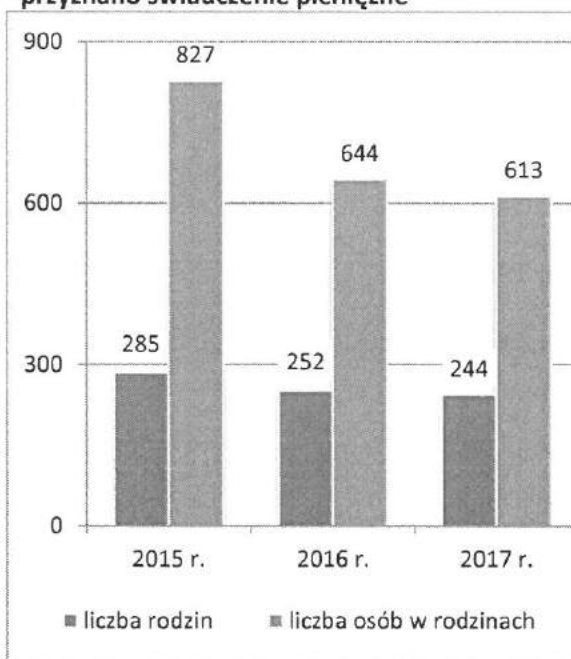

Wykres 11. Rodziny i osoby w rodzinach w gminie, którym w latach 2015-2017 przyznano świadczenie

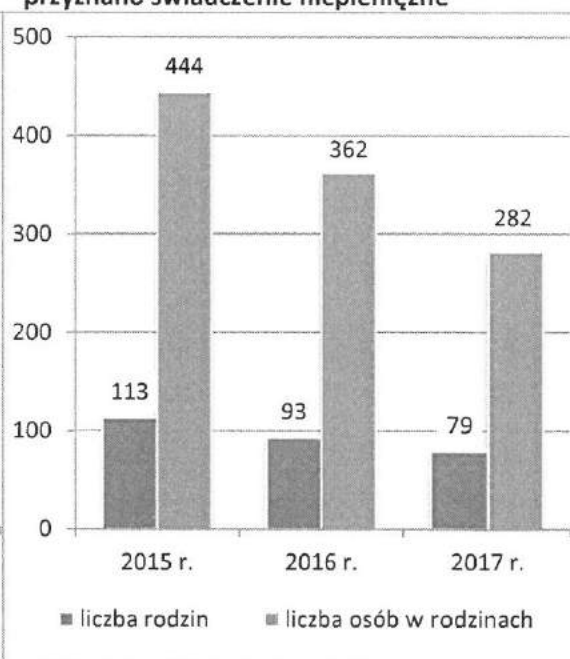

Źródło danych: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Strzałkowie.

Wykres 12. Rodziny i osoby w rodzinach w gminie, którym w latach 2015-2017 przyznano świadczenie pieniężne

Wykres 13. Rodziny i osoby w rodzinach w gminie, którym w latach 2015-2017 przyznano świadczenie niepieniężne

Źródło danych: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Strzałkowie.

Biorąc pod uwagę strukturę rodzin korzystających ze wsparcia GOPS-u, najliczniejsze grupy w latach 2015-2017 stanowiły rodziny jednoosobowe. Wśród rodzin z dziećmi dominowały rodziny z jednym lub dwojgiem dzieci, w gronie rodzin niepełnych – rodziny z jednym dzieckiem, a wśród rodzin emerytów i rencistów rodziny jedno- i dwuosobowe. Dane szczegółowe na ten temat przedstawia poniższa tabela.

Tabela 2. Typy rodzin objętych pomocą społeczną w gminie w latach 2015-2017

typy rodzin		liczba rodzin			liczba osób w rodzinach		
		2015 r.	2016 r.	2017 r.	2015 r.	2016 r.	2017 r.
rodziny ogółem		307	270	264	882	706	666
o liczbie osób:	1	92	101	94	92	101	94
	2	62	59	69	124	118	138
	3	47	39	35	141	117	105
	4	47	25	30	188	100	120
	5	33	25	23	165	125	115
	6 i więcej	26	21	13	172	145	94
w tym: rodziny z dziećmi ogółem		143	103	93	610	451	395
o liczbie dzieci:	1	56	37	41	177	112	132
	2	45	32	25	189	134	102
	3	24	20	18	122	109	93
	4	12	8	5	74	48	32
	5	3	3	0	22	20	0
	6	2	0	1	16	0	8
	7 i więcej	1	3	3	10	28	28
rodziny niepełne ogółem		36	26	22	107	86	70
o liczbie dzieci:	1	22	12	11	52	26	25
	2	8	7	7	26	21	26
	3	3	4	3	12	21	13
	4 i więcej	3	3	1	17	18	6
rodziny emerytów i rencistów ogółem		95	90	101	200	173	189
o liczbie osób:	1	39	40	41	39	40	41
	2	33	33	42	66	66	84
	3	10	11	11	30	33	33
	4 i więcej	13	6	7	65	34	31

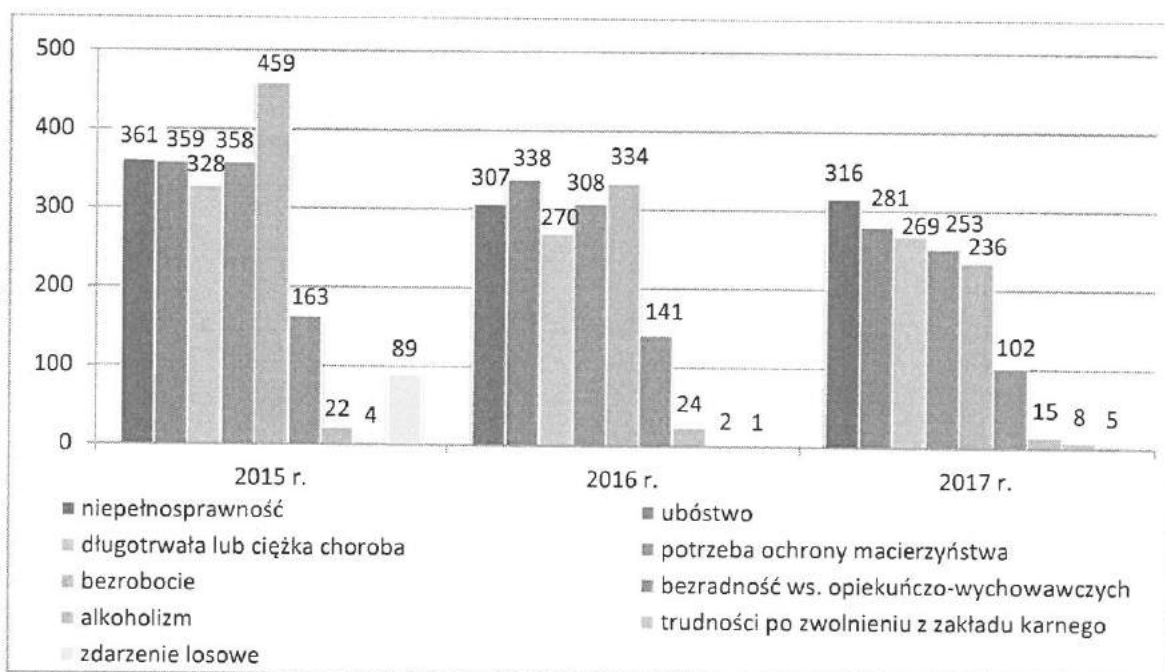
Źródło danych: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Strzałkowie.

Wśród mieszkańców gminy korzystających ze wsparcia GOPS-u w latach 2015-2017 najliczniejsze grupy stanowiły rodziny dotknięte bezrobociem i ogólnie rozumianym ubóstwem, zmagające się z niepełnosprawnością, długotrwałą lub ciężką chorobą oraz wymagające ochrony macierzyństwa lub wielodzietności. Znaczna część beneficjentów

świadczeń pomocy doświadczała bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i w prowadzeniu gospodarstwa domowego.

Dane szczegółowe na temat powodów przyznawania pomocy społecznej w gminie przedstawia poniższy wykres.

Wykres 14. Powody przyznawania pomocy społecznej w gminie w latach 2015-2017 (liczba rodzin)

Źródło danych: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Strzałkowie.

W latach 2015-2017 największy spadek odbiorców wsparcia udzielanego przez GOPS nastąpił wśród osób korzystających z pomocy społecznej z powodu bezrobocia (z 459 w 2015 r. do 236 w 2017 r.), wymagających ochrony macierzyństwa lub wielodzietności (z 358 w 2015 r. do 253 w 2017 r.), doświadczających ubóstwa (z 359 w 2015 r. do 281 w 2017 r.), zmagających się z długotrwałą lub ciężką chorobą (z 328 w 2015 r. do 269 w 2017 r.) oraz mających trudności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i w prowadzeniu gospodarstwa domowego (ze 163 w 2015 r. do 102 w 2017 r.). Jednocześnie w latach 2016-2017 niższa niż w 2015 roku była liczba osób w rodzinach objętych pomocą z powodu niepełnosprawności (361 w 2015 r., 307 w 2016 r., 316 w 2017 r.).

Świadczenia pomocy społecznej udzielane przez GOPS mają głównie charakter pieniężny, niepieniężny i usługowy. Dane szczegółowe w tym zakresie za lata 2015-2017 przedstawia poniższa tabela.

Tabela 3. Formy świadczeń pomocy społecznej udzielonych w gminie przez GOPS w latach 2015-2017

formy świadczeń		liczba osób			liczba świadczeń		
		2015 r.	2016 r.	2017 r.	2015 r.	2016 r.	2017 r.
pieniężne	zasilek stały	27	28	23	259	282	241
	zasilek okresowy	118	104	78	676	585	464
	zasilek celowy	244	235	229	X	X	X
	w tym: zasilek celowy przyznany w ramach programu „Pomoc Państwa w zakresie dożywiania”	136	127	130	682	596	715
niepieniężne	posiłek	162	132	97	19.178	14.923	10.461
	w tym: posiłek przyznany w ramach programu „Pomoc Państwa w zakresie dożywiania”	162	132	97	19.178	14.923	10.461
	schronienie	0	0	0	0	0	0
	ubranie	0	0	0	0	0	0
	sprawienie pogrzebu	1	0	0	1	0	0
	odpłatność gminy za pobyt w domu pomocy społecznej	4	3	4	42	36	47
usługi	usługi opiekuńcze	21	21	25	5.648	5.843	5.980
	specjalistyczne usługi opiekuńcze	0	0	0	0	0	0
	specjalistyczne usługi dla osób z zaburzeniami psychicznymi	0	1	1	0	24	150
	poradnictwo specjalistyczne	0*	0*	0*	X	X	X
	praca socjalna	403*	344*	343*	X	X	X
	interwencja kryzysowa	0*	0*	0*	X	X	X
	kontrakt socjalny	0	0	0	X	X	X
	projekt socjalny	X	X	0	X	X	X
indywidualne programy pomocy	indywidualny program wychodzenia z bezdomności	0	0	0	X	X	X
	indywidualny program zatrudnienia socjalnego (CIS)	0	0	0	X	X	X

Gminny Program Wspierania Rodziny Gminy Strzałkowo na lata 2018-2020

wspieranie rodziny i pieczy zastępczej	wspieranie rodziny przez asystenta rodziny (liczba asystentów rodziny)	6* (1)	4* (1)	4* (1)	X	X	X
	liczba dzieci z gminy w pieczy zastępczej	2 (9.188)	2 (9.960)	3 (10.374)	X	X	X

*liczba rodzin

Źródło danych: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Strzałkowie.

Spośród świadczeń pieniężnych najczęściej udzielaną formą pomocy w latach 2015-2017 był zasiłek celowy. Jest on przyznawany na zaspokojenie niezbędnej potrzeby bytowej, a w szczególności na pokrycie części lub całości kosztów zakupu żywności, leków i leczenia, opału, odzieży, obuwia, niezbędnych przedmiotów użytku domowego, drobnych remontów i napraw w mieszkaniu, opłat za gaz, energię, wodę i czynsz, a także kosztów pogrzebu. W latach 2015-2017 liczba osób nim objętych systematycznie zmniejszała się (z 244 w 2015 r. do 229 w 2017 r.), przy czym obserwuje się wzrost liczby świadczeń przyznanych w postaci zasiłków celowych specjalnych.

Dominujący rodzaj pomocy niepieniężnej stanowił z kolei posiłek, który był wsparciem udzielanym głównie dzieciom w ramach wieloletniego programu wspierania finansowego gmin w zakresie dożywiania „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”. Celem tego Programu jest ograniczenie zjawiska niedożywienia dzieci i młodzieży z rodzin o niskich dochodach lub znajdujących się w trudnej sytuacji, ze szczególnym uwzględnieniem uczniów z terenów objętych wysokim poziomem bezrobocia i ze środowisk wiejskich oraz osób dorosłych, w szczególności samotnych, w podeszłym wieku, chorych lub niepełnosprawnych. W latach 2015-2017 roku liczba osób objętych posiłkiem znacznie się zmniejszyła (162 w 2015 r., 132 w 2016 r., 97 w 2017 r.). W okresie tym ze środków dostępnych w Programie sfinansowano również zakup paczek świątecznych dla podopiecznych GOPS-u – w 2015 roku kupiono paczki dla odpowiednio 80, 80 i 75 rodzin na łączną kwotę odpowiednio 9.194, 16.000 i 16.500 zł.

Wśród usług najistotniejszą rolę odgrywała praca socjalna mająca na celu pomoc osobom i rodzinom we wzmacnianiu lub odzyskiwaniu zdolności do funkcjonowania w społeczeństwie poprzez pełnienie odpowiednich ról społecznych i tworzenie warunków sprzyjających temu celowi. W latach 2016-2017 liczba rodzin, które objęto pracą socjalną, była nieco niższa niż w latach wcześniejszych (403 w 2015 r., 344 w 2016 r., 343 w 2017 r.).

W analizowanym okresie Ośrodek realizował również zadania z zakresu wspierania rodziny i rozwoju pieczy zastępczej, zatrudniając 1 asystenta rodziny. W latach 2015-2016 pod jego opieką pozostawało po 6 rodzin, a w 2017 roku 4 rodziny. Środki na pokrycie kosztów związanych z zatrudnieniem asystenta rodziny zostały pozyskane w ramach Programu „Asystent rodziny i koordynator pieczy zastępczej”. Gmina ponosiła również odpłatność za pobyt dzieci z gminy w pieczy zastępczej – w 2015 roku 9.188 zł za 2 dzieci, w 2016 roku 9.960 zł za 2 dzieci, a w 2017 roku 10.374 zł za 3 dzieci.

W latach 2015-2017 GOPS realizował również zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie, będąc odpowiedzialnym za obsługę organizacyjno-techniczną Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, a także delegując do niego swoich pracowników. W latach 2015-2017 założono odpowiednio 19, 15 i 19 „Niebieskich Kart”. W ramach przeciwdziałania przemocy przeprowadzano także warsztaty profilaktyczne dla uczniów i szkolenia dla nauczycieli.

Od 2014 roku w gminie realizowany jest także rządowy program pomocy dla rodzin wielodzietnych. Koordynacją jego realizacji zajmuje się GOPS, który wydaje uprawnionym Karty Dużej Rodziny. W latach 2015-2017 liczba wydanych kart znacznie się zmniejszyła (191 w 2015 r., 89 w 2016 r., 52 w 2017 r.)

W latach 2016-2017 Ośrodek realizował również zadanie wynikające z ustawy o pomocy państwa w wychowaniu dzieci, przyznając świadczenia wychowawcze – 10.708 Świadczeń w 2016 roku oraz 14.515 Świadczeń w 2017 roku na łączną kwotę odpowiednio 5.335.656 i 7.238.791 zł. W 2016 roku 830 rodzin otrzymało świadczenie wychowawcze na 1.259 dzieci, a w 2017 roku liczba rodzin wzrosła do 877, a liczba dzieci do 1.392.

W analizowanym okresie GOPS realizował również zadania wobec opiekunów prawnych osób ubezwłasnowolnionych i małoletnich zamieszkujących na terenie gminy. W 2015 roku 11 osobom wypłacono środki w kwocie 19.164 zł, w 2016 roku 14 osobom w kwocie 22.844 zł, a w 2017 roku 13 osobom w kwocie 24.877 zł.

W ramach realizowanych zadań GOPS przyznawał również świadczenia rodzinne. W latach 2016-2017 ogólna liczba udzielonych świadczeń była wyższa niż w 2015 roku (14.778 w 2015 r., 16.490 w 2016 r., 16.328 w 2017 r.). Liczba wypłaconych zasiłków rodzinnych i dodatków do zasiłków ulegała wahaniom (11.229 w 2015 r., 12.461 w 2016 r., 12.007 w 2017 r.), z kolei z roku na rok zwiększała się liczba przyznanych zasiłków pielęgnacyjnych (z 3.081

w 2015 r. do 3.318 w 2017 r.), świadczeń pielęgnacyjnych (z 287 w 2015 r. do 376 w 2017 r.) oraz specjalnych zasiłków opiekuńczych (ze 129 w 2015 r. do 246 w 2017 r.).

Dane szczegółowe na temat przyznanych w gminie świadczeń rodzinnych przedstawia poniższa tabela.

Tabela 4. Świadczenia rodzinne przyznane w gminie w latach 2015-2017

	2015 r.	2016 r.	2017 r.
zasiłki rodzinne i dodatki do zasiłków rodzinnych			
liczba świadczeń	12.227	12.206	12.277
zasiłek pielęgnacyjny			
liczba świadczeń	5.429	5.422	5.424
świadczenia pielęgnacyjne			
liczba świadczeń	511	493	470
dodatek do świadczenia pielęgnacyjnego			
liczba świadczeń	0	X	X
specjalny zasiłek opiekuńczy			
liczba świadczeń	98	147	216
jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka			
liczba świadczeń	104	98	82
świadczenie rodzicielskie			
liczba świadczeń	X	305	432
ogółem			
liczba świadczeń	18.369	18.671	18.901
zasiłek dla opiekunów			
liczba świadczeń	302	237	216
jednorazowe świadczenie w wysokości 4.000 zł			
	X	X	1

Źródło danych: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Strzałkowie.

W analizowanym okresie Ośrodek przyznawał również zasiłek dla opiekunów osób niepełnosprawnych. Przystępuje on osobom, które utraciły prawo do świadczenia pielęgnacyjnego z dniem 1 lipca 2013 roku w związku z wygaśnięciem z mocy prawa (na podstawie art. 11 ust. 3 ustawy z dnia 7 grudnia 2012 roku o zmianie ustawy o świadczeniach rodzinnych oraz niektórych innych ustaw, Dz. U. z 2012 r., poz. 1548) decyzji przyznającej

prawo do świadczenia pielęgnacyjnego. W latach 2015-2017 GOPS wypłacił odpowiednio 302, 237 i 216 zasiłków dla opiekuna na łączną kwotę odpowiednio 155.945, 122.737 i 112.320 zł.

Za osoby pobierające świadczenia pielęgnacyjne i specjalny zasiłek opiekuńczy GOPS opłacał składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe oraz zdrowotne. W latach 2015-2017 liczba tych składek zwiększała się z roku na rok (1.051 w 2015 r., 1.109 w 2016 r., 1.113 w 2017 r.), podobnie jak ich wartość (198.997 zł w 2015 r., 207.570 zł w 2016 r., 219.834 zł w 2017 r.).

W 2017 roku Ośrodek przyznawał również jednorazowe świadczenie z tytułu urodzenia dziecka, u którego zdiagnozowano ciężkie i nieodwracalne upośledzenie albo nieuleczalną chorobę zagrażającą jego życiu, które powstały w prenatalnym okresie rozwoju dziecka lub w czasie porodu. Świadczenie to przyznawane jest w oparciu o art. 10 ustawy z dnia 4 listopada 2016 roku o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”, wynosi 4.000 zł i jest finansowane z dotacji celowej z budżetu państwa. W 2017 roku Ośrodek przyznał 1 takie świadczenie na kwotę 4.000 zł.

Kolejną formę pomocy udzielanej przez Ośrodek stanowiły świadczenia z funduszu alimentacyjnego, które służą wsparciu osób znajdujących się w trudnej sytuacji materialnej w przypadku bezskuteczności egzekucji zasądzonych świadczeń alimentacyjnych. W latach 2015-2017 liczba rodzin, którym przyznano tę pomoc, była na zbliżonym poziomie (60 w 2015 r., 62 w 2016 r., 63 w 2017 r.), a liczba wypłaconych świadczeń ulegała wahaniom (761 w 2015 r., 780 w 2016 r., 755 w 2017 r.). Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 5. Świadczenia z funduszu alimentacyjnego przyznane w gminie w latach 2015-2017

	2015 r.	2016 r.	2017 r.
liczba rodzin, którym przyznano świadczenie	60	62	63
liczba wypłaconych świadczeń	761	780	755
łączna kwota wypłaconych świadczeń (w zł)	311.217	324.220	321.520

Źródło danych: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Strzałkowie.

W latach 2015-2017 w gminie wypłacano także dodatki mieszkaniowe i energetyczne. Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 6. Dodatki mieszkaniowe i energetyczne przyznane w gminie w latach 2015-2017

	2015 r.	2016 r.	2017 r.
liczba przyznanych dodatków mieszkaniowych	236	208	164
wartość przyznanych dodatków mieszkaniowych (w zł)	230.000	200.000	158.000
liczba przyznanych dodatków energetycznych	66	61	40
wartość przyznanych dodatków energetycznych (w zł)	1.030	1.010	700

Źródło danych: Urząd Gminy Strzałkowo.

4. INSTYTUCJE I ORGANIZACJE DZIAŁAJĄCE NA RZECZ RODZINY I DZIECKA

W gminie Strzałkowo oraz w jej sąsiedztwie funkcjonują różnorodne instytucje i organizacje pozarządowe działające na rzecz rodziny i dziecka. Poza Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Strzałkowie, są to: gminne placówki oświatowe i kulturalne, Punkt Konsultacyjny dla osób uzależnionych i rodzin dotkniętych problemem alkoholowym w Strzałkowie, Zespół Interdyscyplinarny Gminy Strzałkowo, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Strzałkowie, Świetlica Środowiskowa w Strzałkowie, mieszkania chronione w Strzałkowie, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Słupcy, Ośrodek Wsparcia dla Dzieci i Młodzieży z Interwencją Kryzysową w Łądku, Dom dla Dzieci i Młodzieży „Szansa” w Kosewie, Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy w Słupcy, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Słupcy oraz organizacje pozarządowe, głównie działające o obszarze upowszechniania sportu i kultury.

Placówki oświatowe i kulturalne

Na terenie gminy Strzałkowo działają następujące placówki oświatowe: Zespół Szkolno-Przedszkolny w Strzałkowie, w ramach którego funkcjonują: Szkoła Podstawowa im. Powstańców Wielkopolskich i Przedszkole „Kubuś Puchatek” w Strzałkowie, oraz Zespół Szkolno-Przedszkolny w Wólce, w skład którego wchodzi: Publiczna Szkoła Podstawowa im. H. Sienkiewicza i Przedszkole Gminne w Wólce oraz Punkt Przedszkolny w Młodziejewicach, a także Niepubliczne Przedszkole z oddziałami integracyjnymi im. Braci Grimm w Strzałkowie.

Działalność kulturalną na terenie gminy prowadzą: Gminny Ośrodek Kultury i Biblioteka Publiczna Gminy Strzałkowo. W strukturach organizacyjnych GOK-u działają „Strzałkowski

Uniwersytet Trzeciego Wieku”, „Orkiestra Dęta Gminy Strzałkowo” oraz „Kino za Rogiem”. Prowadzeniu działalności kulturalnej w gminie służą również świetlice wiejskie, które przyczyniają się do integracji mieszkańców i stwarzają możliwości dla zagospodarowania czasu wolnego dzieci i młodzieży.

Punkt Konsultacyjny dla osób uzależnionych i rodzin dotkniętych problemem alkoholowym w Strzałkowie

W Punkcie Konsultacyjnym usługi świadczą specjaliści w zakresie terapii uzależnień. W latach 2015-2017 objęli oni wsparciem odpowiednio 34, 42 i 38 osób z problemem alkoholowym, 30, 29 i 17 dorosłych członków rodzin osób z problemem alkoholowym (w tym współuzależnionych i dorosłych dzieci alkoholików) 10, 6 i 4 osoby doznające przemocy w rodzinie oraz odpowiednio 6, 4 i 2 osoby stosujące przemoc w rodzinie.

Zespół Interdyscyplinarny Gminy Strzałkowo

Zespół jest podmiotem, który pełni funkcję strategiczno-koordynującą, kształtującym lokalną politykę przeciwdziałania przemocy w rodzinie i stwarzającym spójny system ochrony ofiar przemocy w rodzinie. W ramach swojej działalności zajmuje się diagnozowaniem przemocy w rodzinie oraz podejmowaniem działań zapobiegawczych i interwencyjnych w środowiskach zagrożonych i dotkniętych tym problemem.

W latach 2015-2017 do Zespołu wpłynęło odpowiednio 19, 15 i 19 „Niebieskich Kart”. W 2015 roku zakończono 20 procedur „Niebieskie Karty”, rok później 10 procedur, a w 2017 roku 12 procedur.

Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Strzałkowie

Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Strzałkowie zajmuje się monitorowaniem i inicjowaniem działań związanych z edukacją i profilaktyką rozwiązywania problemów alkoholowych, rozwiązywaniem problemów uzależnień i przemocy w rodzinie oraz integracją społeczną osób uzależnionych.

W latach 2015-2017 liczba osób z problemem alkoholowym, z którymi GKRPA przeprowadziła rozmowy zwiększała się z roku na rok (z 6 w 2015 r. do 14 w 2017 r.), a liczba członków rodzin tych osób, z którymi Komisja przeprowadziła rozmowy, była niewielka (po 1 osobie w latach 2016-2017).

W analizowanym okresie GKRPA podejmowała również czynności zmierzające do orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej obowiązku poddania się leczeniu w placówce leczenia uzależnień (wobec 16 osób w 2016 i 2017 r.), nie występowała natomiast w tej sprawie do sądu. W 2015 i 2017 roku członkowie GKRPA kontaktowali się z odpowiednio 5 i 1 osobą stosującą przemoc w rodzinie.

Świetlica Środowiskowa w Strzałkowie

Świetlica jest placówką wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży. W latach 2015-2017 z jej oferty skorzystało po 30 dzieci w każdym roku, w tym odpowiednio 16, 15 i 15 dzieci z rodzin dotkniętych problemem alkoholowym.

Mieszkania chronione w gminie

Mieszkania chronione są lokalami, których warunki pozwalają na przygotowanie osób w nich mieszkających do prowadzenia samodzielnego życia, uczestnictwa w życiu społecznym i ułatwiają integrację społeczną. Znajdują się one w Strzałkowie przy ul. Górnej 12, a korzystają z nich wychowankowie Zespołu Placówek Wspierania Rodziny „Szansa” w Kosewie i pracownicy Zakładu Aktywności Zawodowej w Słupcy.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Słupcy

Podstawowym celem działalności Centrum jest udzielanie pomocy społecznej o zasięgu ponadgminnym dzieciom, rodzinom, osobom starszym, chorym i niepełnosprawnym; a także zabezpieczenie dzieciom pieczy zastępczej w przypadku niemożności zapewnienia opieki i wychowania przez rodziców.

Centrum realizuje zadania powiatu z zakresu pomocy społecznej, rodzinnej i instytucjonalnej pieczy zastępczej, przeciwdziałania przemocy w rodzinie, rehabilitacji społecznej oraz organizatora rodzinnej pieczy zastępczej.

Ośrodek Wsparcia dla Dzieci i Młodzieży z Interwencją Kryzysową w Łądku

Ośrodek składa się z: placówki opiekuńczo-wychowawczej typu interwencyjnego, przeznaczonej dla 6 dzieci i młodzieży, oraz hostelu, dysponującego bazą noclegową i zapewniającego kompleksową pomoc dla osób i rodzin w różnego typu kryzysach,

ze szczególnym uwzględnieniem przemocy w rodzinie, z miejscem dla 6 osób z terenu Powiatu Słupskiego.

Ośrodek zapewnia: całodobową opiekę, wyżywienie, miejsce zamieszkania dzieciom i młodzieży przebywającym w placówce typu interwencyjnego na czas kryzysu w rodzinie, bez całkowitego oddzielania dziecka od jego środowiska, organizację czasu wolnego dzieciom i młodzieży z rodzin potrzebujących wsparcia, opiekę pedagogiczno-psychologiczną i prawną osobom w nim przebywającym, stały kontakt i pracę z rodziną dziecka w celu umożliwienia powrotu wychowanków do domu rodzinnego, różnorodne formy zajęć wspomagających rozwój osobowości, kształtowanie umiejętności komunikacji, asertywności u podopiecznych, kompensowanie opóźnień rozwojowych poprzez zajęcia terapeutyczne psychologiczne i pedagogiczne, schronienie w hostelu, pomoc dla osób i rodzin w różnego typu kryzysach ze szczególnym uwzględnieniem przemocy w rodzinie.

Dom dla Dzieci i Młodzieży „Szansa” w Kosewie

Dom jest placówką opiekuńczo-wychowawczą typu socjalizacyjnego, przeznaczoną dla 30 wychowanków. Placówka zapewnia całodobową opiekę i wychowanie dzieciom całkowicie lub częściowo pozbawionym opieki rodzicielskiej. Działalność opiekuńczo-wychowawcza, w wyniku której zaspokajane są podstawowe potrzeby rozwojowe dzieci, prowadzona jest w placówce równoległe z procesem edukacyjnym realizowanym w publicznych placówkach oświatowych.

Celem placówki jako placówki socjalizacyjnej jest prowadzenie wielostronnych, zintegrowanych specjalistycznych działań opiekuńczych, wychowawczych i terapeutycznych w pracy z dzieckiem i rodziną, zmierzających do eliminowania przyczyn dysfunkcji rodziny i powrotu dziecka do środowiska, bądź rodzinnej formy pieczy zastępczej.

Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy w Słupcy

Ośrodek jest placówką kształcenia specjalnego, przeznaczoną dla dzieci i młodzieży z orzeczoną niepełnosprawnością intelektualną w stopniu lekkim, umiarkowanym, znacznym oraz ze sprzężonymi niepełnosprawnościami. Umożliwia ona realizację obowiązku szkolnego i obowiązku nauki na trzech poziomach kształcenia: szkoła podstawowa, gimnazjum i szkoła ponadgimnazjalna.

Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Słupcy

Celem działania Poradni jest wspomaganie rozwoju i efektywnego uczenia się, wspieranie uczniów w wyborze szkoły, zawodu i kierunku dalszego kształcenia oraz udzielanie dzieciom, młodzieży, ich rodzicom, opiekunom i nauczycielom różnych form pomocy psychologicznej, pedagogicznej, logopedycznej, terapeutycznej i profilaktycznej i doradczej. Zadania te realizowane są w siedzibie Poradni oraz w szkołach i placówkach oświatowych powiatu słupeckiego.

Organizacje pozarządowe

Działalność w zakresie wspierania rodziny i dziecka w gminie prowadzą również organizacje pozarządowe. Należą do nich m.in.: Strzałkowska Grupa Biegowa „Sokół” w Strzałkowie, Towarzystwo Sportowo-Kulturalne „Gramy Dalej” w Strzałkowie, Strzałkowskie Stowarzyszenie „Futsal” w Strzałkowie, Gminny Ludowy Klub Sportowy „Polanin” w Strzałkowie, Klub Sportowy „Polanin” Strzałkowo, Uczniowski Klub Sportowy Gimnazjum Strzałkowo, Klub Jeździecki „Ranczo Pod Brzozami” w Radłowie, Fundacja „Strefa Przygód” w Stawie Drugim, Ludowy Klub Sportowy Janowo – Rudy, Ludowy Klub Sportowy „Dynamic” w Sierakowie, Ludowy Zespół Sportowy „Sparta” w Chwałkowicach, Ludowy Zespół Sportowy „Platan” w Stawie Pierwszym, Ludowy Klub Sportowy „Korona” w Ciośnie, Stowarzyszenie „Razem” w Strzałkowie, Stowarzyszenie „Rozwinąć Skrzydła” w Strzałkowie, Stowarzyszenie „Z Wiatrem i Pod Wiatr” w Słomczycach, Stowarzyszenie Przyjaciół Osób Niepełnosprawnych Gminy Strzałkowo w Strzałkowie oraz Stowarzyszenie Uśmiech Dziecka przy Zespole Szkolno-Przedszkolnym w Strzałkowie.

IV. CELE I ZADANIA

Celem głównym Gminnego Programu Wspierania Rodziny w Gminie Strzałkowo na lata 2018-2020 jest *stworzenie zintegrowanego systemu wspierania rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych*. Osiągnięcie tak sformułowanego celu wymaga wdrożenia wyznaczonych celów operacyjnych oraz zadań. Zostały one ujęte w przedstawionym poniżej w formie zestawień tabelarycznych harmonogramie, w którym uwzględniono również realizatorów poszczególnych zapisów, czas ich wdrożenia oraz wskaźniki monitoringowe.

Cel operacyjny 1. Podnoszenie umiejętności opiekuńczo-wychowawczych rodziny oraz promowanie jej prawidłowego modelu			
zadania	realizatorzy/partnerzy	czas realizacji	wskaźniki monitoringowe
1. Doskonalenie form pracy socjalnej z rodziną	GOPS	2018-2020	liczba osób objętych pracą socjalną
2. Dalsze zapewnianie wsparcia ze strony asystenta rodziny	GOPS, Urząd Gminy	2018-2020	liczba asystentów rodziny oraz liczba rodzin objętych opieką
3. Ustanawianie, w razie potrzeby, rodzin wspierających dla rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych oraz organizowanie dla nich szkoleń	GOPS, Urząd Gminy, organizacje pozarządowe	2018-2020	liczba rodzin wspierających oraz liczba rodzin przez nie wspieranych
4. Zapewnienie szerszego dostępu do poradnictwa specjalistycznego, konsultacji, treningu umiejętności wychowawczych, terapii rodzinnej i mediacji	GOPS, GKRPA, Punkt Konsultacyjny, PCPR, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna, organizacje pozarządowe	2018-2020	liczba osób objętych poszczególnymi formami wsparcia, w tym poradnictwem specjalistycznym
5. Tworzenie grup wsparcia dla rodzin, w tym samopomocowych dla osób samotnie wychowujących dzieci	GOPS, organizacje pozarządowe	2018-2020	liczba grup wsparcia oraz liczba osób w nich uczestniczących

Gminny Program Wspierania Rodziny Gminy Strzałkowo na lata 2018-2020

6. Wzmacnianie więzi rodzinnych, m.in. poprzez organizowanie środowiskowych imprez integracyjnych	Urząd Gminy, GOPS, placówki oświatowe i kulturalne, jednostki sportowo-rekreacyjne	2018-2020	liczba imprez oraz liczba osób w nich uczestniczących
7. Wspieranie interdyscyplinarne rodzin oraz zapewnienie dostępu do szkoleń dla osób mających świadczyć wsparcie interdyscyplinarne	GOPS, GKRPA, Punkt Konsultacyjny, Zespół Interdyscyplinarny, PCPR, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna, placówki oświatowe, zakłady opieki zdrowotnej, Policja, Sąd Rejonowy, organizacje pozarządowe	2018-2020	liczba powołanych grup roboczych oraz liczba rodzin objętych wsparciem Interdyscyplinarnym, liczba szkoleń oraz liczba osób w nich uczestniczących
8. Opracowywanie i realizowanie środowiskowych programów i projektów na rzecz rodzin, w tym współfinansowanych z funduszy zewnętrznych, np. z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej	Jednostki organizacyjne gminy, w tym GOPS i placówki oświatowe, placówki wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży, organizacje pozarządowe	2018-2020	liczba programów i projektów oraz liczba osób nimi objętych
9. Zintegrowanie podejmowanych działań poprzez stałą współpracę podmiotów działających na rzecz rodziny	Jednostki organizacyjne gminy, w tym GOPS, GKRPA, Punkt Konsultacyjny, placówki oświatowe, placówki wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży, PCPR, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna, zakłady opieki zdrowotnej, Policja, Sąd Rejonowy, organizacje pozarządowe, kościoł	2018-2020	liczba podmiotów współpracujących na rzecz rodziny

Cel operacyjny 2. Wspieranie rodziny znajdującej się w trudnej sytuacji socjalno-bytowej			
zadania	realizatorzy/partnerzy	czas realizacji	wskaźniki monitoringowe
1. Udzielanie pomocy materialnej i rzeczowej rodzinom ubogim	GOPS, placówki oświatowe	2018-2020	liczba udzielonych świadczeń oraz liczba osób nimi objętych
2. Upowszechnianie wśród rodzin dotkniętych bezrobociem ofert pracy, informacji o wolnych miejscach pracy, usługach poradnictwa zawodowego, szkoleniach, przygotowaniu zawodowym dorosłych, stażach i zatrudnieniu socjalnym	Urząd Gminy, GOPS, Powiatowy Urząd Pracy	2018-2020	liczba osób bezrobotnych w gminie, w tym liczba osób objętych różnymi formami wsparcia
3. Organizowanie akcji charytatywnych na rzecz rodzin ubogich oraz promowanie wśród rodzin zagrożonych utratą bezpieczeństwa socjalnego aktywnych postaw i samopomocy	GOPS, Urząd Gminy, Powiatowy Urząd Pracy, organizacje pozarządowe	2018-2020	liczba akcji charytatywnych i promocyjnych
4. Udzielanie wsparcia dzieciom z rodzin ubogich, m.in. organizowanie dożywiania w szkołach, wypoczynku letniego i zimowego, wyposażenie w podręczniki i pomoce szkolne oraz odzież, zapewnienie dostępu do alternatywnych form spędzania czasu wolnego	GOPS, Urząd Gminy, placówki oświatowe, kulturalne, jednostki sportowo-rekreacyjne, placówki wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży, organizacje pozarządowe	2018-2020	liczba dzieci z rodzin ubogich objętych wsparciem
5. Rozwijanie w gminie mieszkalnictwa komunalnego, w tym socjalnego	Urząd Gminy	2018-2020	liczba mieszkań komunalnych, w tym socjalnych

Cel operacyjny 3. Zaspakajanie potrzeb zdrowotnych rodziny oraz zapewnienie jej bezpieczeństwa publicznego			
zadania	realizatorzy/partnerzy	czas realizacji	wskaźniki monitoringowe
1. Promowanie zdrowego stylu życia i prowadzenie profilaktyki zdrowotnej	Urząd Gminy, GOPS, GKRPA, zakłady opieki zdrowotnej, placówki oświatowe, placówki wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży	2018-2020	liczba przedsięwzięć z zakresu promocji zdrowia i profilaktyki zdrowotnej oraz liczba programów zdrowotnych
2. Zabezpieczanie świadczeń z zakresu podstawowej opieki medycznej oraz zwiększenie dostępności wsparcia specjalistycznego	Urząd Gminy, zakłady opieki zdrowotnej	2018-2020	liczba osób objętych świadczeniami zdrowotnymi
3. Zwiększenie dostępności wsparcia dla rodzin z dziećmi dotkniętymi niepełnosprawnością, w tym w formie poradnictwa i rehabilitacji	GOPS, Urząd Gminy, PCPR, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna, podmioty świadczące usługi rehabilitacyjne, organizacje pozarządowe	2018-2020	liczba rodzin objętych poradnictwem oraz liczba osób objętych rehabilitacją
4. Monitorowanie rodzin zagrożonych i dotkniętych problemami uzależnień i przemocy w rodzinie oraz podejmowanie działań zgodnie z uchwalonymi programami w tym zakresie	Urząd Gminy, GOPS, GKRPA, Punkt Konsultacyjny, Zespół Interdyscyplinarny, placówki oświatowe, placówki wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży, PCPR, ośrodki wsparcia, w tym Ośrodek Wsparcia dla Dzieci i Młodzieży z Interwencją Kryzysową w Łądku – Hostel, placówki leczenia uzależnień, specjaliści, grupy samopomocowe, Prokuratura Rejonowa, Sąd Rejonowy, Policja, organizacje pozarządowe	2018-2020	liczba rodzin objętych monitoringiem, liczba rodzin dotkniętych problemami uzależnień i przemocy w rodzinie oraz liczba osób objętych wsparciem

5. Prowadzenie działań profilaktyczno-informacyjnych i edukacyjnych z zakresu zapobiegania przestępczości	Urząd Gminy, Policja, placówki oświatowe, placówki wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży	2018-2020	liczba przedsięwzięć profilaktyczno-informacyjnych i edukacyjnych
6. Patrołowanie i wizytowanie miejsc publicznych oraz poprawianie bezpieczeństwa na drodze, m.in. poprzez remont ulic i dróg gminnych, budowę przejść dla pieszych, oświetlenia i miejsc parkingowych	Urząd Gminy, Policja	2018-2020	stopień poczucia bezpieczeństwa mieszkańców oraz liczba zrealizowanych inwestycji w celu poprawy bezpieczeństwa na drodze

Cel operacyjny 4. Wspieranie dzieci i młodzieży w kształceniu i wszechstronnym rozwoju			
zadania	realizatorzy/partnerzy	czas realizacji	wskaźniki monitoringowe
1. Podnoszenie jakości kształcenia i wsparcia w placówkach oświatowych, m.in. poprzez doskonalenie kadr nauczycielskich i pedagogów szkolnych oraz doposażenie szkół w niezbędny sprzęt i programy nauczania	Urząd Gminy, placówki oświatowe	2018-2020	liczba nauczycieli i pedagogów doskonalących swoje kwalifikacje zawodowe oraz liczba doposażonych placówek oświatowych
2. Zapewnienie w gminie opieki nad dziećmi do lat 3, a w razie potrzeby zwiększenie dostępu do opieki przedszkolnej	Urząd Gminy, placówki przedszkolne	2018-2020	liczba dzieci uczęszczających do placówek przedszkolnych oraz objętych opieką żłobka
3. Organizowanie zajęć i spotkań profilaktyczno-wychowawczych i edukacyjnych oraz opracowywanie i realizowanie programów w tym zakresie	GOPS, GKRPA, placówki oświatowe, placówki wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży, Policja	2018-2020	liczba zajęć i spotkań oraz liczba osób w nich uczestniczących, liczba programów oraz liczba osób nimi objętych

Gminny Program Wspierania Rodziny Gminy Strzałkowo na lata 2018-2020

<p>4. Rozwijanie sieci i oferty placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży, w tym świetlic środowiskowych</p>	<p>Urząd Gminy, placówki wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży, w tym świetlice środowiskowe</p>	<p>2018-2020</p>	<p>liczba świetlic oraz liczba dzieci z nich korzystających</p>
<p>5. Wyrównywanie szans edukacyjnych dzieci i młodzieży, m.in. poprzez zwiększenie dostępności zajęć wyrównawczych, dofinansowanie udziału w wycieczkach, kulturze, sporcie i rekreacji, udzielanie pomocy w nauce (np. przez wolontariuszy), przyznawanie pomocy materialnej o charakterze socjalnym (stypendia, zasiłki szkolne)</p>	<p>Urząd Gminy, GOPS, placówki oświatowe, kulturalne, jednostki sportowo-rekreacyjne, placówki wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży, wolontariusze</p>	<p>2018-2020</p>	<p>liczba przyznanych świadczeń oraz liczba osób objętych pomocą stypendialną i zasiłkami szkolnymi</p>
<p>6. Zapewnienie dostępu do kształcenia dla dzieci niepełnosprawnych poprzez tworzenie grup i klas integracyjnych, prowadzenie nauczania indywidualnego, likwidowanie barier architektonicznych, zapewnienie transportu i opieki w czasie przewozu do szkoły</p>	<p>Urząd Gminy, GOPS, placówki oświatowe, PCPR</p>	<p>2018-2020</p>	<p>liczba grup i klas integracyjnych oraz liczba osób do nich uczęszczających, liczba uczniów objętych nauczaniem indywidualnym, liczba zlikwidowanych barier architektonicznych, liczba dzieci dowożonych do szkół</p>
<p>7. Wzbogacanie oferty zajęć pozalekcyjnych i pozaszkolnych</p>	<p>Urząd Gminy, GOPS, GKRPA, placówki oświatowe, kulturalne, jednostki sportowo-rekreacyjne, placówki wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży, organizacje pozarządowe</p>	<p>2018-2020</p>	<p>liczba organizowanych zajęć pozalekcyjnych i pozaszkolnych oraz liczba osób nimi objętych</p>

8. Rozwijanie w gminie infrastruktury umożliwiającej dzieciom i młodzieży spędzanie czasu wolnego (w tym sportowo-rekreacyjnej) i zwiększenie jej bezpłatnej dostępności	Urząd Gminy, jednostki organizacyjne gminy	2018-2020	liczba nowych obiektów umożliwiających spędzanie czasu wolnego oraz liczba osób z nich korzystających
9. Upowszechnianie wolontariatu wśród dzieci i młodzieży	Urząd Gminy, jednostki organizacyjne gminy, wolontariusze	2018-2020	liczba wolontariuszy

Cel operacyjny 5. Współfinansowanie pobytu dzieci w pieczy zastępczej oraz umożliwienie im powrotu do rodzin biologicznych			
zadania	realizatorzy/partnerzy	czas realizacji	wskaźniki monitoringowe
1. Współfinansowanie pobytu dziecka w rodzinnej lub instytucjonalnej formie pieczy zastępczej	GOPS, PCPR	2018-2020	liczba osób umieszczonych w pieczy zastępczej oraz wysokość środków na pokrycie ich pobytu
2. Podejmowanie współpracy z rodziną biologiczną w zakresie opracowania planu pracy zbieżnego z planem pomocy dziecku umieszczonemu w pieczy zastępczej	GOPS, PCPR, koordynatorzy pieczy zastępczej i całodobowe placówki opiekuńczo-wychowawcze	2018-2020	liczba opracowanych planów pracy oraz liczba dzieci powracających do rodzin biologicznych
3. Podejmowanie współpracy z podmiotami działającymi na rzecz powrotu dziecka z pieczy zastępczej do rodziny biologicznej	GOPS, PCPR, koordynatorzy pieczy zastępczej i całodobowe placówki opiekuńczo-wychowawcze	2018-2020	liczba podmiotów współpracujących na rzecz powrotu dziecka do rodziny biologicznej

V. ODBIORCY PROGRAMU

Odbiorcami Gminnego Programu Wspierania Rodziny Gminy Strzałkowo na lata 2018-2020 będą mieszkańcy gminy, w tym:

- rodziny mające trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych,
- rodziny niewydolne wychowawczo, wykazujące bezradność w prowadzeniu gospodarstwa domowego i niezaradne życiowo,
- rodziny żyjące w ubóstwie, w tym dotknięte bezrobociem, oraz pochodzące z nich dzieci,
- osoby i rodziny dotknięte problemami uzależnień,
- osoby doświadczające przemocy w rodzinie i sprawcy przemocy w rodzinie,
- dzieci i młodzież zagrożona niedostosowaniem społecznym,
- dzieci do lat 3.,
- dzieci i młodzież z niepełnosprawnością,
- dzieci i młodzież wychowująca się w ramach rodzinnej i instytucjonalnej pieczy zastępczej,
- dzieci i młodzież opuszczająca rodzinne i instytucjonalne formy pieczy zastępczej,
- rodzice zastępczy,
- kadra podmiotów, w tym instytucji i organizacji pozarządowych, zajmujących się udzielaniem wsparcia rodzinom, dzieciom i młodzieży.

VI. FINANSOWANIE PROGRAMU

Realizacja Gminnego Programu Wspierania Rodziny w Gminie Strzałkowo na lata 2018-2020 będzie finansowana:

- z budżetu gminy,
- ze środków samorządu powiatowego,
- z dotacji z budżetu państwa na realizację zadań własnych gminy,
- z dotacji z budżetu państwa na realizację zadań zleconych gminie,
- z programów rządowych z zakresu wspierania rodziny,
- z funduszy zewnętrznych, w tym z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej,
- ze środków pozyskanych z innych źródeł.

Na realizację Programu w 2018 roku przewidziano w budżecie m.in. następujące środki finansowe: Rozdział 85504 – Wspieranie rodziny: 506.217 zł. w tym:

- Asystent rodziny: 30.417 zł,
- Piecza zastępcza: 10.800 zł,
- Program „Dobry Start”: 465.000 zł.

Wysokość środków finansowych na realizację Programu w latach 2019-2020 zostanie ujęta w przyjmowanej corocznie uchwale budżetowej Rady Gminy.

VII. WDRAŻANIE, MONITOROWANIE I EWALUACJA PROGRAMU

Koordynatorem realizacji Gminnego Programu Wspierania Rodziny w Gminie Strzałkowo na lata 2018-2020 będzie Kierownik Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Strzałkowie. Sformułowane w dokumencie zadania będą wdrażane przez wyznaczonych realizatorów oraz partnerów w realizacji.

Skuteczność wdrożenia Programu będzie m.in. zależała od posiadanych i pozyskanych środków finansowych na opracowanie i realizację projektów, które będą zgodne z przyjętymi w nim zadaniami.

Monitoring Programu, polegający na zbieraniu i analizowaniu informacji na temat realizowanych bądź zrealizowanych już zadań, będzie prowadzony corocznie. Gromadzone dane pozwolą zidentyfikować i rozwiązać problemy, które pojawią się w trakcie wdrażania

dokumentu, oraz stwierdzić, z myślą o podjęciu działań korygujących, czy realizacja wyznaczonych zadań zmierza w słusznym kierunku. Monitoring Programu dostarczy również informacji pozwalających na przeprowadzenie jego ewaluacji, która dotyczy oceny efektów wdrożenia wyznaczonych zadań.

Do oceny wdrożenia sformułowanych w Programie zadań zostaną wykorzystane wyznaczone w dokumencie wskaźniki monitoringowe.

W terminie do 31 marca każdego roku Kierownik Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej przedstawi Radzie Gminy sprawozdanie z realizacji Programu wraz z rocznym sprawozdaniem z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny. Sprawozdanie zostanie sporządzone na podstawie informacji uzyskanych od podmiotów biorących udział w realizacji Programu.

SPIS TABEL I WYKRESÓW

Tabele:

Tabela 1. Zasoby ankietowanych placówek oświatowych	9
Tabela 2. Typy rodzin objętych pomocą społeczną w gminie w latach 2015-2017	22
Tabela 3. Formy świadczeń pomocy społecznej udzielonych w gminie przez GOPS w latach 2015-2017.....	24
Tabela 4. Świadczenia rodzinne przyznane w gminie w latach 2015-2017	27
Tabela 5. Świadczenia z funduszu alimentacyjnego przyznane w gminie w latach 2015-2017	28
Tabela 6. Dodatki mieszkaniowe i energetyczne przyznane w gminie w latach 2015-2017 ...	29

Wykresy:

Wykres 1. Warunki życia w gminie	13
Wykres 2. Problemy najczęściej dotykające rodziny zamieszkujące w gminie	14
Wykres 3. Grupy zagrożone wykluczeniem społecznym w gminie	15
Wykres 4. Przyczyny bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych oraz w prowadzeniu gospodarstwa domowego w gminie.....	16
Wykres 5. Jakie działania poprawiłyby sytuację rodzin niewydolnych wychowawczo w gminie?.....	16
Wykres 6. Negatywne zjawiska społeczne, na które narażone są dzieci i młodzież w gminie.	17
Wykres 7. Problemy występujące w rodzinie, które są najczęstszymi przyczynami negatywnych zjawisk społecznych wśród dzieci i młodzieży z gminy	18
Wykres 8. Problemy występujące w środowisku lokalnym, które są najczęstszymi przyczynami negatywnych zjawisk społecznych wśród dzieci i młodzieży z gminy	18
Wykres 9. Działania mogące być odpowiedzią na problemy, z którymi zmagają się dzieci i młodzież w gminie	19
Wykres 10. Rodziny i osoby w rodzinach w gminie, z którymi w latach 2015-2017 przeprowadzono wywiad środowiskowy	21
Wykres 11. Rodziny i osoby w rodzinach w gminie, którym w latach 2015-2017 przyznano świadczenie.....	21

Wykres 12. Rodziny i osoby w rodzinach w gminie, którym w latach 2015-2017 przyznano świadczenie pieniężne	21
Wykres 13. Rodziny i osoby w rodzinach w gminie, którym w latach 2015-2017 przyznano świadczenie niepieniężne	21
Wykres 14. Powody przyznawania pomocy społecznej w gminie w latach 2015-2017 (liczba rodzin).....	23

Przewodniczący
Rady Gminy
Kazimierz Pawlak